

AGENDA

- 22 november DIA-VOORSTELLING (zie deze Mourik)
24 november Bekentelling (zie deze Mourik)
15 december Rivierentelling

De dia-avond vindt plaats om 20.00 uur in zaal N3 van de Faculteit der Wiskunde en Natuurwetenschappen aan de Heyendaalseweg in Nijmegen.

WERK GROEP LAND VAN CUYK

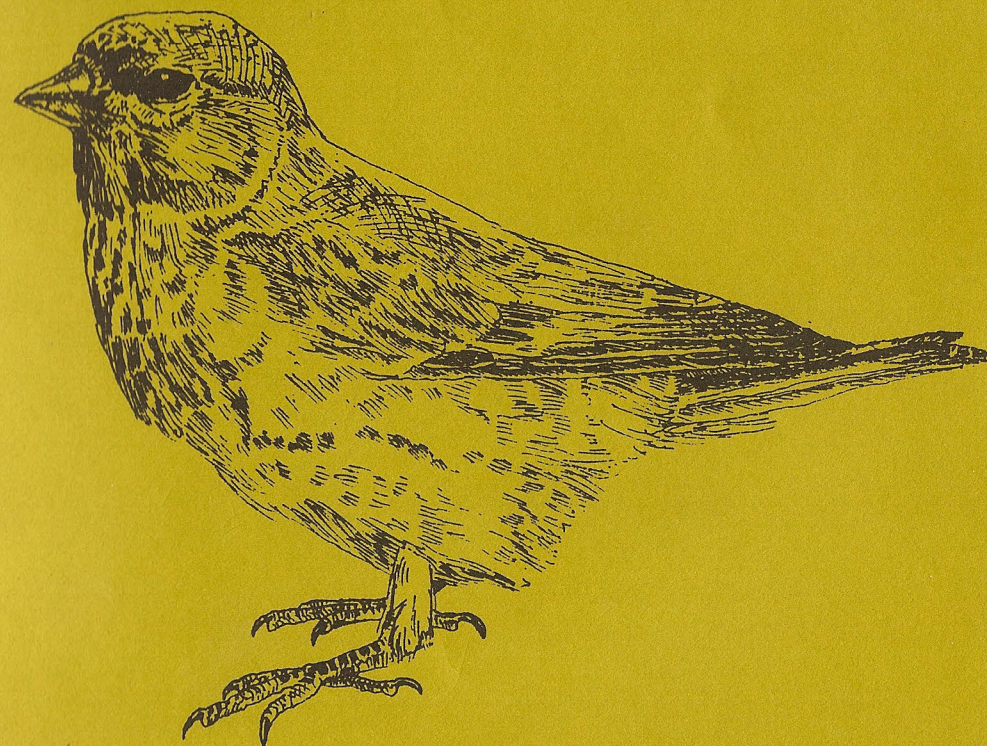
- 16 december Ooypolder 8.00 Busstation Grave
13 januari Gasselse bossen
8.30 uur: Kerk Gassel

De maandelijkse bijeenkomsten bij de heer van Schipstal, Tongelaer 20 zijn op:

13 december, 10 januari,
14 februari en 14 maart.
Hier zullen onder andere de lopende activiteiten besproken worden.

DE MOURIK

JAARGANG 10 NUMMER 3

VOGELWERK GROEP RIJK VAN NIJMEGEN EN OMSTREKEN

Redactie:

Johan Thissen

Redactieadres: Hobbemaweg 118, 6562 CW Groesbeek

Distributie: Wim Melenhorst, Gen. Gavinstraat 38
6585 WN Mook, tel. 08896-2206

Illustraties: Dick Heg, Jeroen Helmer,
Pieter-Paul van Laake, Gerard Verkley,
Ward Hagemeyer

Overname van (gedeelten) van artikelen of van illustraties is uitsluitend toegestaan met bronvermelding en schriftelijke toestemming van de auteur.

Aanwijzingen voor auteurs:

ARTIKELN - De redactie is bereid U bij te staan onder andere inzake het verzamelen van literatuur- en archiefgegevens. Tikwerk kan door ons gedaan worden.

- Wanneer U het zelf tikt - Duidelijke, scherpe letter!
- Geen versleten lint, machine schoonmaken of een wegwerp-carbonlint gebruiken.
- Tikken op gewone A4-vellen.
- Kantlijn links én rechts 2 cm, onder en boven 2,5 cm.
- Dicht opeen tikken (regelstelling 1)

ILLUSTRATIES: Pentekeningen met Oost-Indische inkt op wit papier of transparant. Bij voorkeur ongeveer 1,5 tot 2maal de grootte waarop ze afgedrukt moeten worden.

I N H O U D

Huishoudelijke mededelingen	57
Veldwaarnemingen maart-mei 1984	59
Bekentelling najaar 1983	63
Reisverslag Spanje voorjaar 1984	67

DIA-AVOND SPANJE

Tijd: donderdag 22 november 20.00 uur
Plaats: Zaal N4, Wiskunde en Natuurwetenschappen

De voorstelling zal een lust voor het oog en het gehoor worden. Laatst genoemd aspect komt tot expressie door onder andere de vreemde vogels zelf aan het woord te laten, hopelijk niet overstemd door het te verwachten uitbundige publiek. Bestudering VOORAF van ons ARTIKEL IN DEZE MOURIK WORDT TEN ZEERSTE AANGERADEN!

De toegang is gratis zolang er nog zitplaatsen vrij zijn vóór aanvang!
EINDELIJK WEER EEN LEDENAVOND!!

WITGATJES

Dick Heg verzamelt nog steeds met liefde waarnemingen van Witgatjes. Het liefst heeft hij gegevens van systematische tellingen, waarbij ook de afwezigheid van Witgatjes vermeldenswaard is. Alle waarnemingen graag aan de waarnemingensecretaris (Peter Brouwer), die ze dan weer aan Dick doorgeeft.

IJSVOGELS

Het was een bijzonder jaar in ons werkgebied wat de IJsvogels betreft. Er werden zekere broedgevallen vastgesteld in de Waaloever van de Ooy-polder, aan de Oude Maas bij Boxmeer/Heyen, waar misschien zelfs twee paar broedden. Mogelijke broedgevallen waren er bij het Groene Water op de St. Jansberg en bij Druten. Aangezien IJsvogels veelal twee broedsels hebben en de jongen na het broedseizoen ver kunnen uitzwermen, moet men bij alle enigszins visrijke watertjes verdacht zijn op die roodblauwe flits vlak over het water met de kenmerkende roep: "tsiek".

KAMPJES

Wat betreft het aantal deelnemers was het Cap Gris Nez kamp een groot succes. Er waren 22 deelnemers en er is veel gezien. Als organisator moet mij toch van het hart, dat het allemaal te versnipperd was om echt gezellig te zijn: Ieder in zijn /haar eigen tentje. Daarom gaan we voor het voorjaarskamp proberen weer eens naar Ameland te trekken. Het is de bedoeling, dat dit het lange weekend vóór 30 april georganiseerd wordt. Er staat nog niets vast, maar knoop het alvast in jullie oren!

VAN DE BESTUURSTAFEL

Verslag van de voorjaarsvergadering van 22 maart 1984.

Er waren 23 leden aanwezig; Verhinderd: Echtpaar Hermsen en Gerard Müskens.

Mededelingen van het bestuur:

- Als opvolger van Rein Böhmer is er nog geen geschikte kandidaat.
- Ook dit jaar is er weer een vogel-cursus, met excursies.
- De ganzenfolder blijft liggen wegens gebrek aan bezorgers.
- De leden-avonden blijven een discussie-punt. Waar? Wat te organiseren?

Jaar-verslagen:

- De stukken van de penningmeester zijn nog niet gecontroleerd.
- Johan en Gerard willen met de roofvogeltellingen stoppen. Dick niet.
- Peter Brouwer vraagt om meer gegevens uit het Land van Cuyk. De onderzoeken van Wulp en Kleine Zwaan zijn afgerond. Er worden nu slaapplaatsen van de Grutto geteld. Voor de wekelijkse Steltloper-tellingen in de Erlecomse Waard zijn nog nieuwe tellers nodig. Ooy-gangers: Meldt U bij Peter!
- De Riviertellingen gaan voorlopig door. Alleen moet er een nieuwe coördinator komen, omdat Herman Meekes daar mee stopt.
- De bekendtellingen waren een groot succes. Dick gaat er mee door!

Broedvogel-inventarisaties: Deze worden georganiseerd door Henk de Vries, Peter Brouwer en Raymond Schuurkes. Ze worden gehouden in het Land van Cuyk, in de Heumense Schans en de Monkerhei. Verder worden de Groenlanden en de Westermeerwijk geïnventariseerd.

- Chris van Swaay vraagt medewerkers voor het komend vogeltrek-telseizoen.
- Fenologie-formulieren waren nog te verkrijgen. Ingevuld kunnen dezen naar Peter Brouwer opgestuurd worden. Louis Garaets verwerkt het dit jaar.

LEDENMUTATIES

Nieuw lid: R. Hendriks, Schuttersweg 25, 5438 AG Gassel
 Adreswijzigingen: J. van Dokkum, Zwaluwstraat 54, Nijmegen
 L. Rietveld, Kartuizerhof 10, 6511 ZE Nijmegen
 Nieuwe leden: H. Pas, Sprenkelstraat 12, 5845 CM St. Anthonis
 J. Royendijk, Leeuwerikstraat 34, 5451 VD Mill

CORRECTIES betreffende VOORJAARSFENOLOGIE 1983

Kraavogelwaarnemingen
 06-03 1 ex. Haalderen (PB)
 en 06-04 2 p. Gendtse Waarden (PB) VERVALLEN!!!!

Waarnemingen vermeld bij Grauwe Gors
 12-05 Kamperhof, Heyen (WV)
 en 22-05 Heyense Bos (WV) moeten zijn: APPELVINK

VELDWAARNEMINGEN maart-mei 1984

Dodaars	15-3 12 ex. Sambeek uitwatering (DH)
	10-4 15 ex. Oude Waal-Ooypolder (CS)
Aalscholver	7-3 4 ex. Leulermeer-Bergen(Lb.) (DH)
	31-3 104 ex. Byland (AE)
	2-4 62 ex. Kaliwaal-Ooypolder (PB)
	14-5 1 ex. stuw Sambeek (DH,MA)
Kwak	13-4 2 ex. r.opvl. Groenlanden (OH)
Ooievaar	25-4 naar O. uiterwaarden Beuningen (RB)
	27-4 1 ex. naar N. Kaliwaal-Ooypolder (RB)
Wilde Zwaan	3-3 23 ex. Millingerwaard (PB)
	18-3 1 ex. Kaliwaal-Ooypolder (JJ)
Rietgans	15-3 4 ex. overvl. Lage Horst-Groesbeek (JJ)
Kolgans	23-3 2 ex. stuw Sambeek (DH)
Grauwe Gans	lente 5 p. met jongen Groenlanden (PB)
	lente 2 p. met jongen Ooyse Graaf (OH)
Bergeend	15-4 2 ex. Kraayenbergse plassen-Beers (LG)
Smient	5-3 + 2000 ex. Kaliwaal-Ooypolder (DH,WV)
	10-4 2 OO de Vilt-Beugen (FA)
Krakeend	7-4 1 ♂ Lindenholt (PB)
	12-4 1 p. polder Haps (FA)
Wintertaling	7-4 tientallen Gemeenteheide-Bergen (JB,WV,DH)
Pijlstaart	31-3 1 p. bij eendekooi De Meren-Wamel (DV)
Slobeend	30-4 1 ♂ Grindkuilen-Mill (LG)
Krooneend	21/22-4 1 ♂ Niers-Gennep (DH,WV)
	14-5 1 ♂ stuw Sambeek (DH)
Witoogeend	3-3 1 ex. Oude Maasarm-Boxmeer (MA)
Toppereend	23-3 1 ♂ stuw Sambeek (DH)
	24-3 2 p. de Megense Ham (PB)
	15-4 1 ex. Millingerwaard (RvT)
Eidereend	14-5 1 p. stuw Sambeek (WV,DH)
Brilduiker	30-4 1 O Grindkuilen Mill (LG)
Nonnetje	6-3 111 ex. Kkerdomse Waard (OH)
	7-4 1 p. Kaliwaal-Ooypolder (CS)
Grote Zaagbek	18-3 99 ex. Ooypolder (RvT)
	24-3 1 ♂ naar NW de Vilt (FA,DH,WV)
	8-4 2 p. Bisonbaai (CS)
Zwarte Wouw	25-4 1 ex. Kaliwaal-Ooypolder (OH)
	13-5 1 ex. naar ZO Ullingse Bergen-Oploo (DH)
Rode Wouw	6-3 1 ex. overvl. Erlecomse Waard (OH)
	8/10-3 1 ex. Maasheggen-Vierlingsbeek (DH)
	8-3 1 ex. naar N de Hamert (Hs)
	7-4 1 ex. naar W Groene Heuvels-Bergharen (PB)
	5/6-5 1 ex. St. Jansberg (WV,DH,GM)
Blauwe Kiekendief	21-4 1 ♂ Tien Geboden-Ooypolder (BW)
	26-4 1 ex. Wellsche Meer (Hs)
Visarend	15-4 1 ex. Millingerwaard (RvT)
	19-4 1 juv. Kekerdomse Waard (An)
	25-4 1 ad. naar ZO Millingerwaard (BW)
	27-4 1 ad. Bergerheide (Lb.) (div. waarn.)
	13-4 1 ♂ naar N Bergerheide (WV,DH)
Smelleken	17-5 1 ♂ r. Zoetepasweiden-Groeningen (DH)
Kwartel	13-4 1 ♂ r. Oude Waal-Ooypolder(west) (PB)
Porseleinhoen	17-5 1 ♂ r. Zoetepasweiden-Groeningen (DH)
Kwartelkoning	17-5 1 ♂ r. Zoetepasweiden-Groeningen (DH)
Kraanvogel	7-3 p ex. naar N Zelderse Driessen (WV)

Kluut	25-5	3 ex. naar W Maas bij Alphen (DV)
Kleine Plevier	23-4	2 ex. Grindkuilen-Mill (LG)
	27-4	2 ex. naar O Leulermeer-Bergen (div. waarn.)
	5-5	2 ex. Recreatie-uitgraving Overloon (DH)
Goudplevier	24-3	1 ex. Mazeburg-Heyen (WV,DH)
	24-3	33 ex. Woerd-Altforst (PB)
	2-4	250-300 ex. Millingerwaard (OH)
	13-4	4 ex. in broedkleed Laarstraat-Afferden (PB)
Kievit	15-3	4000 ex. Heerenvenweg-Bergen (Lb.) (Hs)
Kanoetstrandloper	8-5	1 ex. Erlecomse Waard (Hs)
Bonte Strandloper	22-4	1 ex. in broedkleed Mazenburg-Heyen (WV,DH)
Kemphaan	13-4	1 ♂ overgangskleed stuw Sambeek (WV,DH)
Houtsnip	12-3	1 ex. r. en vl. de Bruuk (DV)
	29-4	1 ex. r. Afferdense bossen-Lb. (Re)
Regenwulp	6-4	2 ex. overvl. Bisonbaai-west (OH)
	13-4	1 ex. foer. Scharenburg-Druten (PB)
	27-4	+ 50 ex. t.p. Kaliwaal-Ooypolder (Rb)
Wulp	maart/april	meerdere paren Stevensbeek, Horddonken (DH)
Zwarte Ruiter	9-4	1 ex. Erlecomse Waard (OH)
	27-4	4 ex. afgraving van Heemstraweg-Deest (PB)
Tureluur	2-4	2 ex. Oeffeltse Raam (DH)
	7-4	1 ex. Kraayenbergse Plassen (LG)
	14-4	1 ex. Middelaar (DH)
	22-5	1 ex. Passtraat-Groeningen (DH)
Groenpootruiter	8-4	1 ex. Erlecomse waard (Hs)
	30-5	1 ex. Maasoever-Milsbeek (Re)
Bosruiter	5/8-5	1-2 ex. Oude Waal-Ooypolder (OH,CS)
Dwergmeeuw	20-4	2 ex. foer. Paesplas-Gennep (Re)
Zwartkopmeeuw	18-4	2 ad. ex. alarm. Kaliwaal-Ooypolder (OH)
Kerkuil	5-3	1 p. Groeningen (DH)
	6-3	1 ex. verkeersslachtoffer Scharenburg-Druten zuid (LB)
Bosuil	16-3	1 ex. r. Doddendaal-Ewijk (RG)
	13-4	1 ex. r. Ossenbroek-Beers (LG)
	25-4	2 ad, 3 juv. Broedersbos-Afferden(Lb.)(WV)
	5-5	1 p. r. Oosterhoutse bos (Rs)
	20-5	1 p. Tongelaer -Mill (LG)
Velduil	5-5	1 ex. dood de But, Groesbeek (GM,JJ)
	20-5	1 ex. jagend Oeffeltse Weiden (WV)
IJsvogel	3/4-3	1 ex. Paesplas Gennep (WV)
	3/4-3	1 ex. Oude Waal-Ooypolder (LL)
	7/8-3	1 p. afleidingskanaal Vierlingsbeek (DH)
	1-4	1-2 ex. r. Groene Water-Jansberg (JJ)
Draaihals	22-4	1 ex. de Vilt-Oeffelt (FA)
	4-5	1 ex. Groenlanden (OH)
	5-5	1 ex. tussen Oeffeltse en Beugense Vilt (FA)
Groene Specht	30-4	1 ♂ r. achter stationspostkantoor Nijmegen (Br)
Boompieper	27-4	meer dan 80 ♂♂ z. Berger- en Gemeenteheide Bergen(Lb.) (WV,DH)
Waterpieper	29-3	2 ex. Oude Waal-Ooypolder (DV)
Beflijster	21-4	1 p. Broekant-Beers (LG)
	21-4	1 ex. Mookerheide (JT)
	25/26-4	2 ♂♂ steenfabriek-Groenlanden (OH)
	27-4	1 ♂ Hatertse Broek (FS)
	5-5	1 ♀ Tien Geboden (Bw)
Vuurgoudhaan	25-3	1 ♂ ⁺ polder Haps (FA)

Klapekster	7-3 t/m 15-4	1 ex. Bergerheide (WV,DH)
	8-4	1 ex. Reichswald (WV,JJ,JT)
	19-4	1 ex. Hamert Grote Heide (Hs)
Keep	2-4	200 ex. Freilenberg-Reichswald (DV)
	8-4	200 ex. St. Jansberg (Re)
Europese Kanarie	8-4	1 ♂ z. eigen tuin Gennep (Re)
	23-4	2 ex. naar N spporlijn Groeningen (DH)
Sijs	7-4	1 ex. volkstuin Lindenholt (FS)
	24-4	1 p. bos St. Anthonis (DH)
Frater	3-3	11 ex. Gendtse polder (PB)
	3-3	13 ex. Paesplas Gennep (WV)
	5-3	38 ex. Millingerwaard (WV)
	6-3	28 ex. Mazenburg-Heyen (MA,WV)
	9-3	11 ex. tuin Boxmeer (MA)
Kruisbek		ook buiten stuwwal Nijmegen, Groesbeek, Reichswald waarnemingen maart Stevensbeekse bos, de Bruuk april bos St. Anthonis, Broedersbos-Afferden, de Hamert, de Bruuk
Goudvink	18-3	2 ex. Hatertse Broek (FS)
Ortolaan	26-4 t/m 22-5	min. 2 ♂♂, 1 ♀ Wellsch Meer (Hs)
de rubriek EXOTICA		
Casarca	16-3	1 ex. Loenensche Buitenpolder (PB)
Indische Gans	30-3	1 ex. Loenensche Buitenpolder (PB)
Muskuseend	maart	1 p. pont Vierlingsbeek (DH)
Nijlgans	29-3	1 p. wiel Leuthse Strasse-Zyfflich (DV)
	31-3	1 p. tichelgaten Deest (PB)
	27-4	3 ex. afgraving van Heemstraweg-Deest (PB)
Rode Kardinaal	24-3	e.v. 1 ♂ z. de Vilt (DH,WV,FA)
Sneeuwgang	30-3	2 ex. Afferdense Waarden (PB)
Zwarte Zwaan	5-4	4 ex. Ooypolder (DH,WV)

Bij de waarnemingenrubriek in de vroige Mourik was helaas de oproep weggevallen voor waarnemingen over de periode maart-mei 1984. Waarnemingen uit deze periode kunnen alsnog ingezonden worden. Alle inzenders weer van harte bedankt. De volgende waarnemingenrubriek zal de periode juni-oktober 1984 omvatten. Waarnemingen inzenden aan onderstaand adres.

DH: Dick Heg	LG: L. Geraets	An: Anonymus
CS: C. van Swaay	WV: W. Verpoort	Re: M. Reijnders
AE: A. van Eck	FA: F. Arts	LB: L. van den Bergh
PB: P. Brouwer	JB: J. Bultjes	RG: R. Gorissen
MA: M. Aarts	DV: D. Visser	Rs: R. Schuurkes
OH: O. van Hoorn	RvT: rivierentelling	LL: L. van de Leur
RB: R. Bouwman	Hs: echtpaar Hermsen	Br: J. van der Brugge
JJ: J. Jacobs	GM: G. Müskens	JT: J. Thissen

Peter Brouwer
Pater Brugmanstraat 49
6522 EH Nijmegen

BEKENTELLING najaar 1983Inleiding

Met het aflopen van het SOVON-wintervogelproject en de (landelijke) stootvogeltellingen leek de kans schoon om een oude wens uit te voeren, namelijk het houden van een bekendtelling in ons werkgebied. Omdat veel van onze beken in het Brabantse liggen was dit tevens een mooie gelegenheid voor de werkgroep Land van Cuyk. Nu moet het woord beek met een korreltje zout genomen worden, de meeste zijn 'genormaliseerd' en dus kaarsrecht, met gloeiende oevers, die volkomen ontdaan zijn van begroeiing. Dit heeft natuurlijk een zeer grote uitwerking op de vogelstand, maar daar was juist niet veel van bekend. Van Linge en Niers kwamen wel meldingen van flinke aantallen dodaarsjes, op de Nieuwe Wetering lagen vaak veel Kuifeenden; van de Brabantse wateren was daarentegen weinig bekend en dat geldt ook voor de kleinere beekjes zoals Kendel, Groesbeekse Leigraaf en de St. Jansbeek. Nu de eerste tellingen binne zijn hebben we tenminste enig idee wat we kunnen verwachten. Sommige trajecten vielen tegen, maar andere beslist mee, zodat we wel kunnen stellen dat de telling als geheel een succes is en een welkome aanvulling geeft op de kennis van de vogelwereld in ons gebied.

Het weer

Dat zat ons echt niet mee op het officiële telweekeinde van 26 en 27 november. Er raasde een zware zuidwesterstorm over ons land met veel regen. De meeste tellers besloten om de telling een week uit te stellen. Alleen de noordelijke helft van de Lage Raam en de Graafse Raam zijn in dit weekeinde geteld. Op 30 november werden de gehele Linge en de Nieuwe Wetering geteld onder goede omstandigheden: helder met een matige noordwestenwind en opklaringen. Vrijwel alle andere trajecten werden geteld in het weekeinde van 3 en 4 december met een onbewolkte tot half bewolkte hemel en een zeer zwakke zuidenwind, uitstekende telomstandigheden al met al. De Leigraaf en de Niers werden het weekeinde daarop geteld, ook met uitstekend, helder weer.

De waterstand

Van de meeste getelde beken is de waterstand niet vermeld, met uitzondering van de Linge (resp. zeer laag (I) en normaal (III)), de Sambeekse Uitwating en de St. Jansbeek (laag) en de Niers (tamelijk hoog). De Leigraaf voerde veel water af en stroomde dus snel. De grotere afwateringen zullen in het algemeen een lage waterstand gekend hebben, omdat het beleid van de polderschappen erop gericht is 's winters sterk onder te bemalen. Op 3 december was er sprake van ijsafzetting met name in het Peelkanaal en de Lage Raam.

De resultaten

Ik wil me bij het bespreken van de resultaten beperken tot de opvallendste gegevens. Dodaars. Maar liefst 304 ex., waarvan 50 % alleen al op de Niers. Linge en Raam namen 40 % voor hun rekening, waaruit volgt dat de andere beken nauwelijks Dodaarsen telden. Dit zal een gevolg zijn van 1) lage waterstand 2) te kleine beekjes, zoals St. Jansbeek of Kendel. Fuut. Ontbreekt vrijwel op de beken, een volkomen afwijkend beeld van de rivierentellingen. Langs de grote rivieren liggen echter veel diepe grintgaten, ideaal voor overwinterende Futen. Knobbelzwaan. Komt alleen op de grootste, open afwateringen voor.

Kleine Zwaan. Gemeld van de Nieuwe Wetering en de St. Jansbeek, bekende pleisterplaatsen van deze soort. Bovendien werden langs de Nieuwe Wetering overvliegende Wilde Zwanen gezien. Riet- en Kolgans. Op 30 november vond er vrij sterke trek plaats van kleine groepjes ganzen, vandaar dat ze vooral gemeld werden van de Linge, maar weer niet van de Nieuwe Wetering. Ook op 11 december vlogen geregeld groepjes over (Niers). Wintertaling. Alleen in redelijke aantallen op de Linge, ontbrekend op de Nieuwe Wetering, waar overigens al helemaal weinig soorten werden gezien (te lage waterstand of hoge jachtdruk?). Stootvogels. Flink wat Sperwers (mogelijk deels trekkers) en vrij veel Buizerden in de aan de beken grenzende velden. Een vrouwtje of juveniele Blauwe Kiekendief werd gezien langs het Afleidingskanaal nabij Vierlingsbeek. Waterhoen. Er werden tweemaal zoveel Waterhoentjes geteld als Meerkooten, weer een duidelijk verschil met de grote rivieren, waar de laatste soort massaal pleistert 's winters en de verhouding ten opzichte van het Waterhoen tussen de 25 en de 100 : 1 schommelt in het voordeel van de Meerkoot. Goudplevier. Op een pleisterplaats in het (nog steeds) rustige Broek ten noordoosten van Bemmelen. Wulp. Aan de rand van het zelfde broek een groep van 95 exemplaren bij de bebouwing van Doornenburg. Een belangrijk slaapplaats bevindt zich er niet ver vandaan: Kaliwaal-Ooypolder samen met de Gendtse Waard. Een kleinere groep neevond zich in de Zoetepasweiden langs de St. Jansbeek. Witgatje. Deze specifieke bekensoort werd 26 maal waargenomen, waarvan verreweg de meeste langs de Graafse- en Lage Raam. De aantallen van de Linge, Nieuwe Wetering en de Niers stelden teleur, langs beide laatste genoemde ontbrak de soort zelfs. De kleine beekjes, vaak niet meer dan diepe greppels, maar wel met snelstromend water, deden het beter. IJsvogel. Vier exemplaren, evenwichtig verdeeld over de grote en de kleine 'beken'. Spechten. Goed vertegenwoordigd langs beken, die door coulissenrijk landschap stromen, waarbij de Kendel (Kleine Bonts Specht) en de Lage Raam (Groene en Kleine Bonte Specht) eruit springen. Veldleeuwerik. Werde voornamelijk in flinke troepen gezien, waaronder een groep van 120 exemplaren in het Broek. Witte Kwik. Ok van deze soort werden enkele tropejes gezien, een vrij uitzonderlijk fenomeen bij ons in de wintermaanden, meer naar het zuiden, bijvoorbeeld in Zuid-Limburg, is dit echter vrij gewoon. Grote Gele Kwik. Een typische bekensoort, die bij ons alleen overwintert in zachte winters. Opvallend genoeg zijn alle waarnemingen afkomstig van de ten oosten van de Maas gelegen beken met als absolute top de Groesbeekse Leigraaf met 6 exemplaren. Het loont waarschijnlijk Klapekster. Een exemplaar in een ruig terreintje langs de Niers iets ten zuiden van Goch. In vroeger dagen ongetwijfeld een minder uitzonderlijke verschijning in ons gebied. Bonte Kraai. De Peel vormt voor de soort, evenals trouwens voor andere kraaiachtigen, met name de Roek, een vast bolwerk. De Bonte Kraai is bijzonder honkvast. Buiten zijn vaste pleisterplaatsen wordt hij vrijwel niet gezien. Voor zover ik weet is 72 stuks het hoogste ooit bij ons geteld aantal. Vinkachtigen. Veel Sijsjes, de winter van 1983/84 was weer eens ouderwets invasiejaar, maar zeer weinig Kepen: slechts 5.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Tot.	Overvl.
Dodaars	54	8	66	3	8	4		1	155	5	304	
Fuut		1		2							3	
Blauwe Reiger	49	12	29	2	2		3	11	10	5	123	2
Knobbelzwaan	21	8	4						2		35	
Kleine Zwaan		14					40				54	
Wilde Zwaan												
Rietgans											182	
Kolgans											173	
Wintertaling	192		21			3	1				217	
Wilde Eend	413	44	107	127	11	20	18	17	50		815	45
Tafeleend		3									3	
Kuifeend		2									2	
Blauwe Kiek						1					1	
Havik				1	1						2	
Sperwer		4	4		3			3	1		15	
Buizerd	24	6	12	8	2	1	3	12	11	2	81	
Torenvalk	9	6	2	1	3			1	2		24	
Patrijs	8				3						11	
Fazant	x		3	1	2			79	x		85+	
Waterhoen	92	27	87	19	21	86	29	19	103		383	
Meerkoet	37	141	2		5				11		196	
Goudplevier	22										22	
Kievit	1490		90	4	10		126	307			2027	2226
Watersnip			9				6				15	
Wulp	95						14				109	4
Witgatje	3		16		1		4			2	26	
Kokmeeuw	820		152	414	6	1	101	169	40		1703	114
Stormmeeuw			4	1	1						6	3
Zilvermeeuw							1				1	
Holenduif	47	20	28	23	3		9	1	5	2	138	
Houtduif	126		617	628	59		4	132	135		1701	26
Turkse Tortel	39		14	29	21			2	8		113	
Steenuil	2						1	1	1		5	
IJsvogel	1	1					1	1			4	
Groene Specht			3								3	
Grote Bonte Sp.	3		2	3	1	1		12	4		26	
Kleine Bonte S.			1					2			3	
Veldleeuwerik	192	60	132	50	30		32	39	20		555	
Graspieper	2		7				40	3	15		67	
Grote Gele Kw.								1	2	6	9	
Witte Kwikst.			14					6	1	16	37	
Winterkoning	7		9	12				2	31	3	64	
Heggemus			2		1	3		1			7	
Roodborst	8		7		4	1	2	13	1		36	
Merel	75		11	39	20	12	16	101	23		297	
Kramsvogel	85	40	1		6				6		138	32
Zanglijster								3			3	
Koperwiek	17	15	8	2	25		2				69	
Grote Lijster	12				1			6	1	1	21	1
Goudhaantje		1	9	2	3	5		2			22	
Staatmees			11	16	8				20		55	
Glanskop									2		2	
Matkop			10					3			13	
Kuifmees									1		1	
Pimpelmees	16		34	42	6	2	3	23	4		130	
Koolmees	13		41	43	3	9	8	65	6		188	

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Tot.	Overvl.
Boomklever								3	5		8	
Boomkruiper			5	3	1		1	6			63	
Klapekster									1		1	
Vlaamse Gaai	4	1	9	20	2			19	8		63	
Ekster	75		22	49	54	12	14	23	4		253	
Kauw	119	121	81	566	20		6	203	15		1131	
Roek	5	190	29	754	101		3	2	1	40	1125	3
Zwarte Kraai	125		131	402	23	8	25	95	43		852	6
Bonte Kraai			12	60							72	
Spreeuw	955		813	1078	10		223	35	40		3154	171
Huismus	X		25	17	110			53			205	
Ringmus	84		31	69		60	3	58	35		340	
Vink	15	3	11	99	19	7	2	186	60		402	1
Keep								5			5	1
Groenling			1	1			1	4	3		10	4
Putter	8							4			12	
Sijs			95	74				81	5	10	265	4
Kneu								20			20	
Goudvink			1					1			2	1
Geelgors			4	6	3			82	98	3	196	
Rietgors								2	1		3	

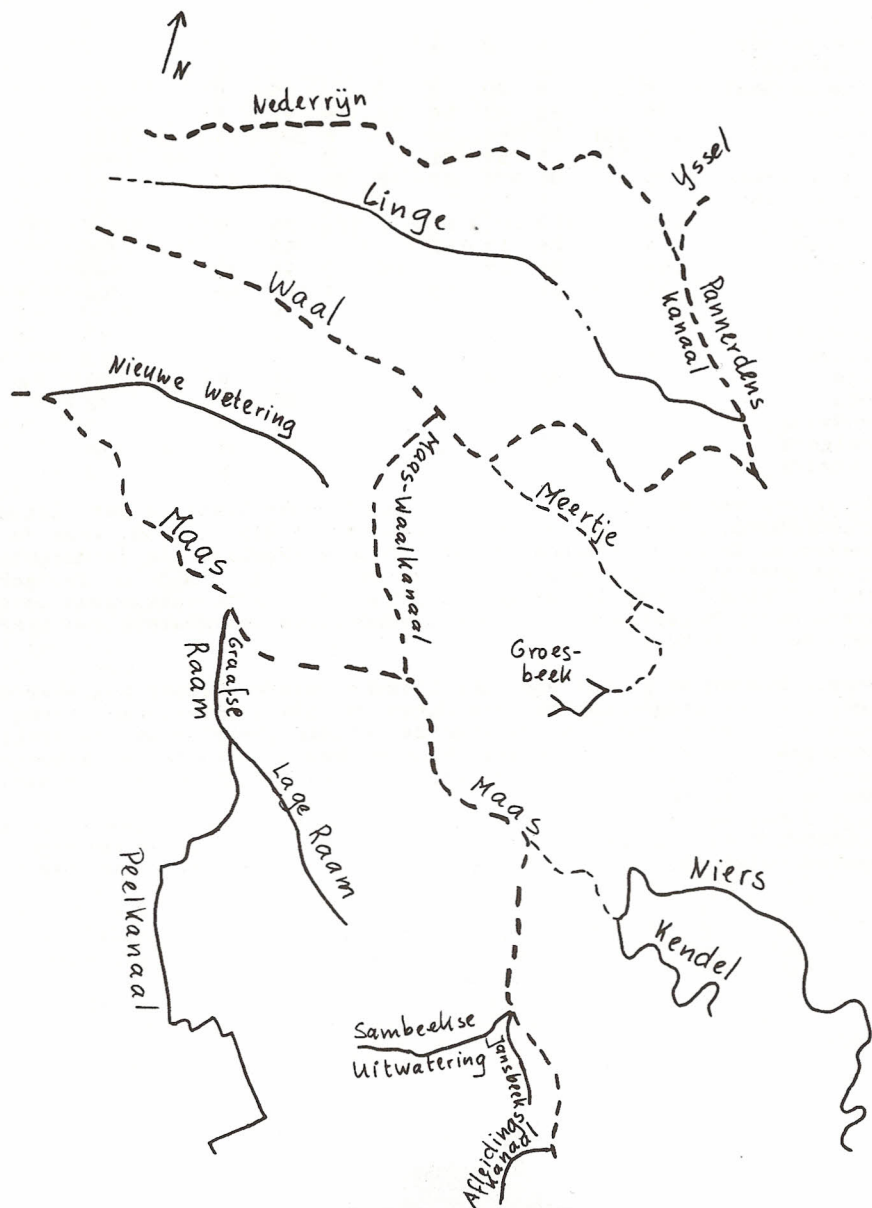
Geelgors. Wat de Peel is voor de Roek of Bonte Kraai is het Duitse grensgebied, ruwweg de Asperheide met Hassum als centrum, voor de Geelgors. In de Nederlandse delen van onswerkgebied zie je dergelijke grote groepen als nu geteld zijn, vrijwel nooit, als je al Geelgorzen ziet. Bekend is dat de Geelgors bij ons sterk achteruitgegaan is als broedvogel. Mogelijk heeft ook het verdwijnen van graanvelden hier iets mee te maken.

Hopelijk doen er in het voor ons liggende winterseizoen nog meer mensen mee, want er liggen nog diverse beken en andere waterlopen op een noeste teller te wachten, waarvan de belangrijkste de St. Anthonisloop, Hertogswetering, Oude Wetering (Maas en Waal), Bossche- en Rindernsche Wasserung (Duffelt), Tiele- en Kroonbeek en misschien de Aaldonkse Beek bij Milsbeek.

Wilt U nog meedoen op 24 of 25 november, bel dan naar Henk de Vries (08850-13614) voor Noord-Brabant of Dick Visser voor het overige gebied (08891-6041). Bel bij geen gehoor Peter Brouwer (080-220618).

Dick Visser & Henk de Vries
Bruuk 122
6562 KN Groesbeek

--- : niet geteld

De Pyreneeën rond Jaca

Al heeft een reeks artikelen in dit periodiek misschien een andere indruk gewekt: de Pyreneeën rond Jaca herbergen meer dan alleen roofvogels. Er is zeker meer te zien, wat onze aandacht verdient.

Wanneer wij Spanje naderen vanuit Frankrijk, realiseren wij ons hoe onwrikbaar daar de barriere, die Pyreneeën heet, het Spaanse volk gedurende heel haar bestaan heeft gescheiden van de overige Europeanen. Je kunt er niet omheen, je moet er overheen. Dit geldt natuurlijk ook voor plant en dier. Spanje herbergt, zowel op floristisch als faunistisch gebied een groot aantal endemen, soorten die zich hebben ontwikkeld gedurende een lange en sterke isolatie in geografische zin en die min of meer uniek zijn voor het Iberische Schiereiland.

Reeds ver voor Pau zagen we ze liggen: de witte bergen, zo nu en dan aan ons zicht onttrokken door palmen en fel goudgeel bloeiende Mimosabomen. In het mediterrane Zuid-Frankrijk liet de zon zich al gelden, in schril contrast met het weer waaronder we de bergen moesten passeren over de Col du Somport. Sneeuwkettingen hadden we maar net niet nodig en dat was maar goed ook. Het dal van Canfranc lag er schitterend bij: de hoge rotspunten met spaarzaam hier en daar wat dennebomen, en iets meer naar beneden de typische dennewouden van de droge rotsige bodem. Nog lager, beneden de sneeuwgrens van dat moment de lage bosjes van Steeneik en

struiken, welke het geheel nu nog een bruine kleur gaven. Langs de rivier de Grote gele kwik en boven het dal cirkelend twee Havikarenden, terwijl toch geen van ons jarig was. Via Jaca, een stad die met de woorden 'kazerne' en 'militair' aardig getypeerd lijkt, vonden we onze weg naar de vuilstort bij de Rio Gas om onze tenten op te slaan. De omgeving kenmerkt zich door akkers, omzoomd door struikgewas en bremheide, met langs de heuvel omhoog meer en meer bos, vooral den. De Cirlgors heeft hier duidelijk voorkeur voor hoge zangposten, in solitaire eiken. In de ruigere stukken troffen we Roodborsttapuiten en schichtige grasmussoorten aan. Maar het leukst van zo een plek als deze was, dat je de Raven en Rode en Zwarte vrouwen hier uitstekend kunt gadeslaan. Vooral de Raven waren baltsig en maakten de vreemdste geluiden (getoeter en gepiep). Als verrassing moet hier ook de waarneming van een Roodpootvalk worden vermeld. Bij het vallen van de avond trok het flink dicht en zelfs een fikse onweersbui bleef ons niet bespaard.

De volgende dag, 29 maart trokken we nog eens het dal van de Aragon in, richting Canfranc. Naast de welhaast spreekwoordelijke vele Vale gieren hier, vlogen er nogal wat Boerenzwaluwen langs de rivier op naar het noorden, alsmede groepjes trekkende vinken. Aan de oever naast Grote gele kwikken ook een vreemder gevogelte: een Rode rotslijster. Omdat deze in overgangskleed was, gaf de determinatie wel even enkele problemen. Verder aldaar ook wat omvangrijkere verschijningen zoals Sperwer, Havik, Slangenarend, Steenarend (2 mooi baltsend niet ver van de Col du Somport) en Lammergier.

Vrijdag 30 maart begaven we ons vanuit eerder genoemde kampeerplaats richting Hecho, een dorp dat gelegen is in het dal van de Rio Aragon Subordan. Eerst volgden we de brede rivierbedding van de Aragon naar het westen: een stroomgebied met veel kiezel en grotere keien, met hier en daar kleine eilandjes, begroeid met wilgen en met aan de oevers ook veel wilgenhout. Karakteristiek zijn hier ook de slanke Italiaanse populieren, die overal in het landschap stromend water begeleiden. In dit dal, in ruimer verband de Depression Media Pyrenaica wordt wel aan landbouw gedaan, maar veel van de oppervlakte bestaat uit sterk eroderende heuvels. De Cirlogors was hier altijd weer aanwezig met zijn karakteristieke zang. Maar de bedding herbergde ook enkele luidzinnige Cetti's zangers. Op een punt waar we ons middageten nuttigden kwamen over de rivier een ♂ Bruine kiekendief en een Rode wouw langs glijden. Bij de de la Reina (Brug van de koningin) die de weg over de Aragon leidt, hadden we een mooi overzicht over het rivierdal en zagen we een Slangenarend (karakteristiek 'biddend') en 2 Aasgieren. De vele wouwen zijn hier als het ware één met het landschap. Bij Selva de Oza fourageerde een waterspreeuw in de rivier A. Subordan. De zon brak nu goed door en de temperatuur steeg snel. Ten noorden van Hecho is er een smalle doorgang tussen twee hoge rotsbergen door, die Boca del infierno heet. Het is daar fraai bebost met grote dennewouden, en achter de doorgang ook beukenwouden op de vochtige noordhellingen. Op 20-30 m. afstand van onze auto cirkelde laag een Lammergier, die wij tot in de details konden observeren. In de dennen zaten Zwarte mezen. Na een kopje koffie in een café in Hecho namen we de smalle weg, die het dal van Hecho verbindt met dat van Ansó. Ongeveer halverwege deze weg troffen we een wel heel luxe berghut ('refugio') aan, die nog vrij was ook. Deze bood ons bescherming tegen de vrieskoude van de nacht.

Door het dal van Ansó gingen we onder een egaal grauwe lucht die volgende ochtend naar de Hoz de Binies. Hoz (of 'Foz') staat voor een zeer diepe kloof, ontstaan gedurende de duizenden jaren van uitslijting door de stroming van een rivier. Deze treffen we op meerdere plaatsen in dit gebied aan, steeds daar, waar de Noord-Zuid lopende rivierdalen uitkomen in de Oost-West lopende Depression Media. Ze zijn niet alleen landschappelijk spektakulair, maar ook ornithologisch zeer interessant. Vlak voor de Hoz de Binies rende een Rode patrijs over de weg. In een boompje, midden in een ruigte zong een Boomleeuwerik. Bij de Hoz zagen we 3 Rotsduiven, een tiental Rotszwaluwen, enkele Grote gele kwikken en een 40-tal Vale gieren, die in veilige kloven als deze nestelen. Ook namen we een Slechtvalk waar, typisch voor dit soort plaatsen.

Onderweg naar het dorp Berdun zagen we Europese kanaries, een Klapekster, een Tapuit en Grauwe gorzen, die men in de agrarische gebieden hier veel aantreft. Berdun ligt op een kleine tafelberg

en al van grotere afstand vallen de 'huisvuil-kegels' op, die de bewoners door het eenvoudigweg van de berg werpen van huisvuil vormen. Na een bezoek in een merkwaardig café aldaar manipuleerden we onze R4 richting Yesa, een dorpje dat even ten westen ligt van het grote stuwmeer Embalse de Yesa. Bij de Baca de Sacal, gingen we rechts van de weg af een kijkje nemen in het gebied, dat naast enkele akkers toch voornamelijk bestond uit ruigten met veel lage Steeneiken en enkele hoger opgaande bossjes. In dit afwisselend geheel zagen we struinen best zitten. Overal zaten vinken en kneuen in groepjes bij te komen van hun trekverrichtingen. Dit trok natuurlijk een Sperwer aan. Verder zagen we enkele exemplaren van de fraaie Grijsz gors, alsmede zijn grotere broer de Grauwe gors. Met enige verbazing namen we hier ook 2 alpenkauwen waar. We probeerden de Cirlogorzen, die overal in kleine boompjes en struiken zongen te fotograferen, maar deze bleken erg schuw te zijn.

Alweer een stuk ten westen van Yesa moesten we herhaaldelijk onze auto plotseling langs de weg stoppen. Pas 1 km. na Liederda, al vrij dicht bij Lumbier konden we de balans opmaken: zeker 2 paren Steenarenden, waarvan 1 paar schitterend baltsend. Lumbier, een behoorlijk dorp ('stadje'), geniet vooral bekendheid om zijn Hoz. De Hoz de Lumbier is weer zo'n spectaculaire kloof, die het voordeel (nadeel) heeft dat je er met auto en al doorheen kunt rijden. Hier is het een goede plek om Rotsmussen, Rotslijsters, Alpengierzwaluwen en Vale gieren te bewonderen. In het beetje bos wat langs de rivier in deze Hoz aanwezig is dachten we wel 't één en ander te horen zingen, maar het bulderende water kon eigenlijk alleen maar door de Cetti zanger worden overstemd. De zware regenval van die avond van 31 maart brak ons flink op en dwong ons zelfs in het holst van de nacht de tenten op te breken en zuidwaarts te rijden. Veel van de voor Noord-Spanje typische zomervogels ontbraken nu nog, maar het was dan ook vroeg, kil en vooral nat geweest, die dagen in de Pyreneeën waarmee we onze reis waren begonnen.

Op 1 mei, dus een maand later waren we weer in de Hoz de Lumbier. Nu zongen er twee Blauwe rotslijsters en leek vooral het aantal Alpengierzwaluwen opvallend toegenomen.

Bijzondere vermelding verdient echter de Hoz d'Arbayun, in het dal van de Salazar, ten NO van Lumbier. Voorzover we het konden overzien is deze Hoz absoluut ontoegankelijk. Vanaf een speciaal aangelegde parkeerplaats is echter deze Hoz goed te bekijken (doch lang niet geheel te overzien). De Rio Sarazal heeft hier een zeer diepe kloof uitgesleten in een zig-zag patroon over een lengte van enkele km. Aan weerszijden van de rivier rijzen rotswanden enkele honderden meters omhoog (meestal recht). Onderin de kloof leeft een maagdelijk beukenwoud, dat aangeeft hoe vochtig het onderin in de zomer ook nog moet zijn. De hoge randen zijn omzoomd door prachtige bossen met veel Steeneik, Esdoorn en Jeneverbes. Hier vonden we een enorm exemplaar van Bufo bufo, de gewone pad, en een nauwe verwant van onze Kievitsbloem, Frittilaria spec. De absolute rust die hier nog heerst maakt het tot een ideaal broedgebied voor roofvogels. Vanaf de rand van de Hoz zagen we hetvolgende: vele 10-tallen Vale gieren, gezeten op de richels van de rotswanden, een Lammergier, 2 baltsende Havikarenden, een Steenarend op enkele 10-tallen meters, 2 Slangenarenden en enkele Aasgieren. En dit alles op ooghoogte of van bovenaf gezien. In het bos hoorden en zagen we o.a. Bril- en Baardgrasmussen, bergfluiters, een goudvink en zagen we ook nog een Havik en 'n Boomvalk.

Het weer was weer uitermate vochtig en somber. De orchideeën die we op onze kampeerplek bloeiend vonden moesten ons eraan herinneren dat de zomer hier weldra zou beginnen.

Laten we waardig dit verhaal over de Pyreneeën besluiten met een dag Ordesa. Op 27 april hadden we wel geluk met het weer: een stralende dag met een schijnbaar oneindig zicht. Het Parcue Nacional de Ordesa bestaat uit een dal dat gevormd is door de rivier Ordesa, die smeltwater afvoert van de meer dan 3000 m. hoge Mte Perdido en omliggende toppen. Je zou de aanblik van dit dal karakteristiek kunnen noemen voor het relatief oude Pyreneeëengebergte als geheel. Aan het begin van het dal ligt een parkeerterrein voor de bezoekers van het park. Ordesa vormt een indrukwekkend schouwspel van naald- en beukenwouden, kristalhelder rivierwater en zeer hoge, markante rotsmassieven. Hier besef je hoe klein, hoe nietig de mens is. Vanaf de parkeerplaats leidde het pad ons door de beuken- en gemengde bossen waarin Roodborsten, Boomklevers, Goudhaantjes, Zwarte mezen, Staartmezen en Vinken vertoefden. Langs de rivier zaten Waterspreeuwen. Bij één der zuidwanden zagen we vrij dicht bij elkaar maar liefst 4 Steenarenden: 1 adult, 2 subadulten en een juveniel exemplaar. Daar waar het pad in de buurt van de boomgrens komt vloog een juveniele Lammergier statig over het dal. Boven de boomgrens, waar enkel wat kleine bomen en struikjes groeien, fladderden opvallend veel Zwarte roodstaarten rond. De Waterpieper, erg mooi in zomerkleed kwamen we hier ook regelmatig tegen. Langs de randen van rotswanden speelden Alpenkraaien en -kauwen met de zwaartekracht en opwaartse druk. Overal zagen we Rots- en Huiszwaluwen. Het dal loopt dood tegen een hoge wand, die deel uitmaakt van de voet van de Mte Perdido. Hier stort het water in een indrukwekkende waterval naar beneden. De wand is te beklimmen via een smal paadje, maar op gegeven moment moet men met behulp van kettingen die in de rotsen zijn verankerd, verder omhoog klauteren. Wie zijn angsten weet te overwinnen wordt rijkelijk beloond. Op het minder steile stuk wat hierop volgt, genoten we met volle teugen van de Alpiene fauna. Alpenheggemussen en Sneeuwvinken vlogen van rots naar rots. Aanzienlijk schuwer dan deze waren de schitterende Rotskruipers: gitzwarte vogels met felrode slagpennen. Andere typische vogels waren: Zwarte taspuit, Rode rotslijster en Zwarte roodstaart. Maar de Gemsen vroegen ook veel van onze aandacht. Een flinke groep (+ 25 ex.), nog in fraai bruin winterhaar, hield ons nauwlettend in de gaten en bleef op een korte maar veilige afstand. Op deze hoogte is het uitzicht ronduit adembenemend. Nog ver boven ons gleed een Rode wouw over en zijn kleuren tegen de hardblauwe lucht verbaastten ons. Met enige spijt keerden we terug. Er kwam nog een Lammergier overzetten en in het dal klonk snijdend in het avondschemeren de roep van de Zwarte specht. Ordesa moet je een keer hebben beleefd.

Sierra de Gredos

De hoogvlakte van midden en noord-Spanje, ook wel aangeduid als tafelland of als meseta, is een rompvlakte van tertiaire ouderdom, welke door het granietrijke Castilliaans Scheidingsgebergte van Portugal (Sierra de Estré~~ma~~) tot aan de bovenloop van de Duero in twee delen wordt gesplitst. De hoogste top ligt in Sierra de Gredos (2592 m.). Het noordelijke deel van de meseta (hoofdzakelijk oud Castillië) ligt op 800-900 m. hoogte, het zuidelijke deel (nieuw Castillië en Extremadura) ligt op 600-700 m. De zuidgrens wordt gevormd door Sierra Morena.

Het beschreven gebied beslaat dus niet alleen Sierra de Gredos, maar het gehele Castilliaans Scheidingsgebergte inclusief Sierra de Guadarrama en de strook aan de voet van het gebergte.

De streek tussen de Pyreneeën en het Castilliaans Scheidingsgebergte met o.a. het Iberische Randgebergte, is een vrij saai bebost berggebied, met een hoogvlakte ten noorden van Soria. Hier was ons eerste oeveraarspaar op het dak van de kerk van het dorpje Garray het nest aan het fatsueneren. Verderop in het dal van Rio Duero bij El Burgo vloog de sierlijke blauwe ekster voor de auto langs, onze noordelijkste waarneming.

Rijdend op de noordelijke hoogvlakte is het Castilliaans Scheidingsgebergte al van veraf te zien. Het is een ontoegankelijk, ruig gebergte met een bar klimaat. Dit bleek al uit onze eerste ontmoeting: op de pas Puerto de Lozoya in Sierra de Guadarrama liepen we vast in de sneeuw, alleen terug in de achteruit was nog mogelijk. Zodoende ging de tocht verder via Segovia en Avila om uiteindelijk het gebergte te doorsteken bij Puerto del Pico in Sierra de Gredos. Een fraaie, zeer steile romeinse weg van kinderkopjes slingerde naar beneden. Gelukkig had men inmiddels een asfaltweg aangelegd, waarop we nog net op tijd tot stilstand kwamen om twee 'capra pyrenaica victoriae' over te laten te steken. Om deze steenbok te beschermen is in 1970 'La Reserva Nacional de caza de la Sierra de Gredos' opgericht. Het huidige aantal steenbokken ligt daardoor op ruim 3300 exemplaren in dat reservaat. In Spanje is veelal verbod van jacht (caza) voldoende ter bescherming van een soort.

Later, in de duisternis, treffen we tot onze verbazing wederom een leegstaande berghut aan. De volgende ochtend (3 april) gingen we naar het kleine bergdorpje El Arenal, waar we werden begroet als reuzen; de mensen zijn hier vaak niet langer dan 1.25 m. Dit deed echter niets af aan hun gastvrijheid en behulpzaamheid; onder luidruchtig gejoel begeleidden de oude mannetjes ons naar de sigarenwinkel op het dorpspleintje alwaar we volgens het groentevrouwje, dat ons nog iets onverstaanbaars naschreeuwde, brood konden kopen.

Na enkele koude, winderige en nevelige dagen klaarde het weer eindelijk op. Te voet zijn we het gebergte toen verder ingeklimmen. In het begin troffen we nog veel grijze gorzen, zwarte roodstaarten, heggemussen, waterpiepers en enkele buizerds en sperwers aan. Hogerop, waar het bos overgaat in struikgewas en kale rotsen vertoeven enkele baardgrasmussen en zingt een alpenheggemus. Inmiddels staan we in de sneeuw, naast de prent van een lynx, te genieten van de overweldigende rondblik over Extremadura met de Taag en op ongeveer honderd kilometer Sierra de Guadalupe.

Aan de zuidzijde van de Gredos aangekomen, bij eindelijk een be-
haaglijk spaans temperatuurtje, begint de planten- en dierenwereld
weer wat op te leven. Een algerijnse zandloper (*Psammodromus al-*
girus) laat zich van alle kanten fotograferen. Intussen schijnt
er een slechtvalk op 50 meter langsgescheerd te zijn. Ook de
slangenarend en de hop laten zich zien en voor het eerst tijdens
de reis zien en horen we de kleine zwartkop zingen, evenals de
roodkopklauwier. De weilanden staan vol met tongorchissen en de
een of andere Boraginaceae.
Aan de voet van de Pico Almanzor hebben we overnacht, in de
schemer gestoord door het melodieuze gekrijs van zwarte spreeuwen
en in de nacht door een steenuil, wiens 'roepboom' helaas nog geen
5 meter van de tent stond.

Aarts M.G.M.	Sambeekseweg 17	5831 GK	Boxmeer	03855-71753
Adriaansz H.	Weezenhof 70-29	6536 BP	Nijmegen	030-445247
Arts, F.	Houwestraat 3	5441 PG	Oeffelt	03856-1562
Arts, J.	Hank 23	5446 KE	Wanroy	03359-2203
Arts, M.	de Quayweg 17	5445 NP	Landhorst	03359-3696
Baten, J.	Batavierenweg 124	6522 EC	Nijmegen	030-212234
Begheyn, E.G.M.M.	Stollenbergweg 38	6572 AC	Berg en Dal	03895-2923
Bekhuis, J.F.	Raapopseweg 70	6824 DT	Arnhem	
Bellemakers, J.M.	Wautersweg 3	5993 NR	Maasbree	
Berendse, G.P.	Nassaulaan 38	6571 AD	Berg en Dal	
Berg, T. v.d.	Overambt 22	5321 JE	Vierlingsbeek	04781-1371
Berg, H. v.d.	Beekstraat 31	5343 AJ	Westerbeek	03358-4224
Bergakker, P.	Javastraat 25	6524 LT	Nijmegen	030-237159
Berkelaar, G.	Tolhuis 73-09	6537 RN	Nijmegen	030-443304
Böhmer, R.	Tolschestraat 16	5363 TC	Velp	03360-3330
Bouwman, R.G.	Meerkoetlaan 53	6641 ZB	Beuningen	
Bracht, T. van	de Raetsingel 11	5831 HC	Boxmeer	03355-71363
Brouwer, P.	Pater Brugmanstraat	49 6522	EH Nijmegen	030-220618
Brugge, J.A.H. v.d.	Zonstraat 7	6543 VM	Nijmegen	030-730040
Brugman, P.	Regt.Stoottroepenstr. 14	5431 TA	Guyk	03850-15901
Bruin, H. de	Ringbaan 60	6584 BC	Molenhoek	03396-3016
Builtjes, J.	Heyenseweg 82	6591 HD	Gennep	03351-12374
Calseijde, J. & W.	v.d. Kouwenberg 7	5431 GZ	Guyk	
Claessen, F.	Prof.Huybersstr. 149	6524 NX	Nijmegen	
Cock, J. de	Gerespark 6	5844 AE	Stevensbeek	
Coolegem, L.Th.	G. Borgesiusstr. 33	6535 WH	Nijmegen	030-565056
Cox, M.	Hugo de Grootstr. 62	6522 DH	Nijmegen	030-236374
Cruyssen, F. v.d.	Wilhelminastr. 11	5451 AR	Mill	03859-1949
Derks, A.J.	Heilige Stoel 48-10	6601 VS	Wychen	03394-14535
Dijk, A.Th. van	Aalsburg 29-09	6602 WK	Wychen	03394-12621
Dijk, A. van	Aalsburg 12-54	6602 TH	Wychen	
Dings, P.	J. van Galenstr. 6	5831 KG	Boxmeer	
Dinteren, Th. van	Elzenstraat 2	6653 AS	Deest	
Dokkum, J.J.G. van	Zwaluwstraat 54		Nijmegen	
Dongen, M.J.M. van	v.Diemerbroeckstr. 237	6512 BA	Nijmegen	030-236937
Doorn, R. van	Tolschestraat 13	5363 TC	Velp	
Douwes, C.	Achterdijk 100	5454 NT	St. Hubert	03359-2069
Driessen, M.N.B.M.	de Vlier 16	6581 WE	Malden	
Ebben, A.C.	Vriezeweg 19	6653 AE	Deest	
Eck, A. van	Zuiderstraat 1	7439 AR	Deventer	
Egelmeers-Tax P.&W.	de Bongerd 27	6584 DH	Molenhoek	03396-3194
Engelen, B.	Sonatestraat 15	6544 PR	Nijmegen	030-773502
Eijkmans, H.	Bredeweg 24	6595 AT	Ottersum	03351-2523
Fopma, S.	Madurastraat 24	6524 LH	Nijmegen	
Foppen, R.P.B.	K. Beijnenstraat 52	6521 ER	Nijmegen	
Frehé, W.	W.Verschurenstr. 34	5845 BE	St.Anthonis	03358-1640
Frenken, G.	Amsterdamseweg 455	6816 VJ	Arnhem	085-434417
Geraets, J.	Schuttersweg 2	5438 AH	Gassel	03360-4768
Geraets, L.	Burg.v.Raaystraat 27	5437 BC	Beers	03850-20263
Ghijsen, Th.	Kerkstraat 3	5439 NC	Linden	03850-14871

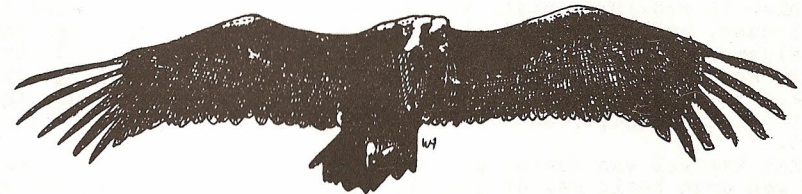
Giesbers, H.W.M.	De Horstacker 20-55	6546	GB	Nijmegen	030-784240
Glas, L. van der	Nijkamp 176	6651	HE	Druten	03370-5275
Gorissen-Punter R&H	HeiligeStoel 52-12	6601	VG	Wychen	03394-14716
Graat, M.	Isabellalaan 38	5431	GW	Guyk	03350-13530
Hagemeyer, W.	Meyhorst 92-21	6537	KP	Nijmegen	030-441713
Hajer, W.	v.d. Berghstraat 8	5831	GP	Boxmeer	03355-71587
Hart G.ter&O.Abbink	Tolhuis 72-24	6537	RM	Nijmegen	
Hazelaar, E.A.F.	Malvert 53-02	6538	CB	Nijmegen	030-442046
Heesters, G.	van Elswijkstr.11	5831	GT	Boxmeer	03355-2044
Heg, D.	Passtraat 3	5862	AL	Groeningen	
Hekking, W.	Livingstonelaan 392	3562	HZ	Utrecht	
Helmer, W.	Joanneslaan 7	6564	AE	H.Landst.	030-233371
Hermans, P.	Malvert 61-45	6538	DT	Nijmegen	030-446420
Hermsen, G.	Steenheuvelstr. 6	6578	AC	Leuth	03393-1637
Hermsen-Edkamp W&H	Elzenkamp 20	6573	XW	Beek	03395-1604
Hesen, W.	Middelweg 3	6591	DS	Gennep	03351-11372
Holla-Comello H&J	Haart 13	5835	CS	Beugen	03356-1471
Homan, W.	Burg.Gilissenweg 12	6591	ZP	Gennep	03351-12242
Honing, R.	Huissteden 12-46	6605	HG	Wychen	03394-16454
Hoogland, G.A.	J.v.Mourikpad 10	6586	AK	Mook	03396-3347
Hoorik, W. van	Dominicanenstr.121	6525	KB	Nijmegen	030-280031
Hoorn, O. van	Ooyse Bandijk 38	6576	JG	Woy	03393-448
Hooymans, H.	Burg.Geradtslaan 125	6641	ZW	Beuningen	03397-2064
Hout, W. van	Bearseweg 41,	5451	NR	Mill	03359-3809
Huilmand, H.J.M.C.	Rijksstraatweg 303	6573	CK	Beek-Ubbergen	03395-3376
Hustings, F.	Veldstraat 52B	6533	CD	Nijmegen	
Hutten, J.E.B.	de Quayweg 3	5445	NP	Landhorst	
Iersel, P. van	Achter Clarenburg 2	3511	JJ	Utrecht	030-310916
Jacobs, J.	Stekkenberg 77	6561	XG	Groesbeek	03391-3902
Jalink, M.	Stratingheweg 40-2	9731	CT	Groningen	
Jans, E.	Schaarweg 13	5438	AT	Gassel	03360-5833
Jans, L.	Ceresstraat 38	5844	AD	Stevensbeek	03358-1689
Janssen, Th.	Regt.Stoottroepenstr. 6	5431	TA	Guyk	03350-14780
Jong, M. de	Heidebloemstraat 133	6533	SN	Nijmegen	030-553406
Jong, X. de	Meijhorst 92-09	6537	KP	Nijmegen	030-442484
Kalleveen, F. van	Bosweg 42	5845	EB	St.Anthonis	03358-2763
Kellenaers, J.B.M.	Weezenhof 46-33	6536	DM	Nijmegen	030-441714
Klaassen, H.J.P.	Gerard Douweg 13	6562	BR	Groesbeek	03391-5088
Klaassen, J.L.M.	Mesdagweg 17	6562	CH	Groesbeek	03391-4746
Kleijnjen, I.&F.	Floralaan 36	5831	TB	Boxmeer	03355-73222
Kolman, G.	Zanddijk 24	5364	PX	Escharen	03360-3863
Koppers, A.	Jan van Galenstr.23	6651	ZK	Druten	03370-3866
Koppers, B.	Ooievaarsbek 35	5503	GT	Veldhoven	
Kortmann, G.N.M.	De Hove 13	6585	AN	Mook	03396-2736
Laake, P.P. van	Nassaulaan 38	6571	AD	Berg en Dal	03395-2915
Lambalgen, K. van	Berklaauw 163	5432	AT	Guyk	03350-20753
Leuken, M. van	Ruylaan 27	5361	KV	Grave	03360-2933
Leur, L. v.d.	Malvert 65-32	6538	EJ	Nijmegen	030-446066
Lie, K.T.	Aalsburg 20-18	6602	VM	Wychen	03394-13937
Limburg, G.	Olijfwilgstraat 96	6523	KH	Nijmegen	030-232016

Luyckx-Carree, E.H.	Zandseveldweg 27	5845	CG	St.Anthonis	03358-2663
Meekes-v.Swaay H&A.	de Steekse Acker 12-25	6546	DD	Nymegen	030-783301
Melenhorst, W.M.	Gen.Gavinstraat 38	6585	WN	Mook	03396-2206
Meys, F.	Onyxstraat 21	6534	XW	Nijmegen	030-561154
Meuwissen, L.	Rijksstraatweg 16	6574	AD	Ubbergen	030-226445
Möller, D.	Grenzallee 45	4190	Kleve (W-Dld)		09-49282129807
Miskens, G.	Papenbergseweg 25	6585	KV	Mook	03396-1767
Neuhaus, M.F.A.	Ten Hoetstraat 1	6522	DA	Nijmegen	030-220375
Nieuwenburg, O.	Everdrift 24	5431	LV	Guyk	03350-15439
Nillesen-Janssen F&R.	Oude Molenweg 214	6533	WG	Nijmegen	030-562039
Noorden, B.P.M. van	Dr. Kortmannweg 1	5804	BB	Venray	
Pas, H.	Sprenkelstraat 12	5845	CM	St.Anthonis	03358-2913
Phalplatz, R.	Dr.Kanterslaan 203	5361	NE	Grave	03360-2083
Pennings, N.	Lepelstraat 9	5845	BK	St.Anthonis	03358-1464
Peters, H.T.M.	Kraayenberg 30-04	6601	RM	Wychen	03394-12131
Pieters, J.	Schependomlaan 112	6543	XZ	Nijmegen	030-771241
Pluym, H.J.M. v.d.	Malvert 62-67	6533	DW	Nijmegen	030-444847
Ponti, A.P.J. de	Bilderbeekstraat 22	5831	CA	Boxmeer	03355-1380
Post, J.	Amathastraat 6	5854	OD	St.Anthonis	03358-2190
Regenboog, H.& S.	Veenhof 13-03	6604	AT	Wychen	03394-13180
Reijnders, M.	Heyenseweg 51	6591	HB	Gennep	03351-11906
Richter, F.	Meidoornhof 2	6584	BS	Molenhoek	03396-3336
Rietveld, L.	Parkweg 50	6511	BH	Nijmegen	030-231978
Royendijk, J.L.A.M.	Leuwerikstraat 34	5451	VD	Mill	03359-3597
Salemink, H.	Willem Schiffstr. 37	6525	BR	Nijmegen	030-230289
Schipstal, W. van	Tongelaar 20	5438	PZ	Gassel	03359-1634
Scholte, P.	Asserpark 44-1A	6706	HC	Wageningen	
Schreurs, G.P.J.M.	De Ruyterstraat 43	6512	GA	Nijmegen	030-233045
Schurink, W.	Marialaan 39	6541	RB	Nijmegen	030-773551
Schuurkes, R.	v.Diemerbroeckstr. 73,	6512	BA	Nijmegen	030-224514
Selten, J.	Graafseweg 41,	5451	NA	Mill	03359-1520
Sikkema, J.	Maanstraat 57	6543	VS	Nijmegen	030-773528
Sleeuwen, M.P. van	Cerespark 4	5844	AE	Stevensbeek	03358-2369
Smitshuyzen, M.	Keerdijk 14	5438	NL	Gassel	03360-2454
Snel, F.W.	Middachtenstraat 427	6535	LS	Nijmegen	030-
Sontrop, A.	Groesbeeksedwardsweg 200,	6523	PC	Nijmegen	030-238351
Spauwen, J.M.	Vermeerstraat 30	6521	LX	Nijmegen	030-227661
Spikmans, G.	Leuwerikstraat 13	6531	WH	Gennep	03351-13837
Stolk, A.	Jeroen Boschstr.22	5831	VW	Boxmeer	03355-4511
Strooband, F.J.	De Wellenkamp 15-15	6545	NK	Nijmegen	030-732956
Swaay, C. van	v.d. Bruggenstraat 10	6511	SL	Nijmegen	030-234748
Sweere, A.	Boestraat 10	5831	GV	Boxmeer	03355-71236
Thissen, J.	Hobbeemaweg 118	6562	CW	Groesbeek	03391-5852
Thomas, J.M.A.	Sirtemalaan 10	5361	JZ	Grave	03360-2207
Tillaart, J. v.d.	Kampweg 3	5451	VA	Mill	03359-3245
Tonen, M.	Malvert 75-51	6538	CV	Nijmegen	
Uyen, F.	Lankforst 27-03	6538	HB	Nijmegen	030-443468
Vaart, J. van der	J.Israëlsstraat 15	6521	MS	Nijmegen	030-234470
Valk, J. van der	Hertogstraat 46	6511	SC	Nijmegen	
Valckx, J.	Rijksweg 42	5854	AV	Bergen (Lb)	

Vandepoel, K.	Prof.v.d.Veldenstr. 10	6524	PP	Nijmegen	030-231054
Veer-Hanneman, W&E	Koningstraat 9	6654	AA	Afferden (Gld).	
Verbiesen, Th.	Vorstendom 21	5431	DC	Cuyk	03350-16039
Vereecken, T.	Pijkestraat 15	6511	BN	Nijmegen	030-237552
Verkley, G.	Aubadestraat 41	6544	ZB	Nijmegen	030-770373
Verpoort, W.	Dr. Nolensstraat 60	6591	ZM	Gennep	03351-13640
Verschuren, M.M.H.	Boterdijk 6	6531	AA	Malden	080-532372
Visser, D.	Bruuk 122	6562	KN	Groesbeek	
Vos, R.	Halmstraat 73	1446	DJ	Purmerend	02990-34620
Vries, H. de	Jan van Cuykstraat 46	5431	GC	Cuyk	03350-13614
Vries, H. de	Jufferkade 92	3011	VW	Rotterdam	010-123469
Vrieze, J. de	Dordwijklaan 2 ^a	3319	AD	Dordrecht	
Weerts, M.W.A.L.	Soetendaal 3 ^e	5821	BL	Vierlingsbeek	04731-2107
Welle, T.G.	Zwanenveld 16-27	6533	LP	Nijmegen	030-444951
Werts, J.	Straatkantseweg 23	5443	NC	Haps	03350-15362
Wetering, S. v.d.	Dahliastraat 25	6531	KJ	Malden	030-231168
Wijs, H. de	Adm.Helfrichlaan 61	6952	GC	Dieren	03530-20124
Wilbers-v-d-Munckhof, T&A.	Kellerberg 44	6591	ZS	Gennep	03351-13331
Wilbers, Th.A.	van Brederodestraat 12	6591	HL	Gennep	03351-11155
Wilbers, J.	De Hoefkamp 10-46	6545	MC	Nijmegen	
Willems, T.C.A.	Heilige Stoel 39-28	6601	WL	Wychen	03394-14531
Willers, A.F.M.	Kerkstraat 20	5863	AP	Blitterswijk	
Wolfs, M.R.	Hobbemastraat 23	6521	LH	Nijmegen	
Wolters-de Vries, E.	Stationsstraat 27-a	5431	CB	Cuyk	03350-14696
Zollinger, R.	Bachstraat 10	6561	EL	Groesbeek	03391-1935
Zijl, Ch.F. van	Vleumingen 46	6591	CW	Gendt	
Hendriks, R.	Schuttersweg 25	5438	AG	Gassel	03360-1833

Extremadura

Vanaf het gebergte van Gredos rijden we het zuidelijk gedeelte van de hoogvlakte op. Van een vlakte naar nederlandse maatstaven is nauwelijks sprake, de omschrijving heuvelachtig met enkele bergformaties is beter op zijn plaats. Het landschap bestaat uit zeer uitgestrekte gebieden met kurkeik- en olijfbomgaarden, waar tevens extensieve veeteelt wordt bedreven met o.a. stieren. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de grootgrondbezitters hun landerijen vaak afbakenen met muren van natuursteen of met hekken. De korte afstand tussen de weg en deze omheiningen maakt het vrij kamperen er niet gemakkelijker op, 10-tallen kilometers rijden voor een geschikte plaats was geen uitzondering, om nog niet te spreken over de afstanden die overbrugd moesten worden voor onze dagelijkse 'drinkwatervlucht'. Het landschap wordt verder getypeerd door de niet minder uitgestrekte open vlakten. Dat is niet zo vreemd als men bedenkt dat in het binnenland van Spanje het klimaat een sterk continentaal karakter heeft met grote verschillen in jaarlijkse- en dagelijkse temperaturen. De neerslag op sommige plaatsen is zeer gering, zodat er zelfs sprake is van een steppe-klimaat. Echter wees op uw hoede, want weinig neerslag betekent nog niet géén neerslag! Dit hebben we indirect aan den lijve ondervonden in de vorm van weer een rusteloze nacht, niet veroorzaakt deze keer door een steenuil, maar door een bulderend koor kikkers, dat even verderop in een poeltje van hun kortstondige lentevreugde aan het genieten was. Kortstondig omdat de zon al in kracht toenam. Op een dag liep de temperatuur zelfs op tot ver boven de dertig graden, juist toen we de weg volgden van Trujillo naar Monroy, waarlangs rond het middaguur geen boom te bekennen was. Geen ramp, men zet de tent op op een winderige heuveltop, bakt enkele pannenkoekjes (bij gebrek aan brood) en houdt een siesta in de koelte van de schaduw gelijk ene echte spanjaard.

Terug naar ornithologisch interessante zaken: we rijden het park Monfragüe binnen en worden meteen al verwelkomd door vijf monniksgieren, twee vale gieren, twee slangenarenden, een blonde tapuit en de opzichter van het park.

De weg Palsencia-Trujillo loopt door het park heen. Het gehucht Villareal ligt in het noordelijk deel van het park. De zuidgrens van het park is enkele kilometers ten noorden van het plaatsje Torrejon el Rubio gelegen. Middenin het park ligt een hoge brug over de rivier de Taag. Hier gierde een groep van tientallen, zoniet honderden alpengierzwaluwen vlak over de brug en eronder. Een geschikt moment dus om de eerste dia's van een nieuw rolletje aan op te offeren, om vervolgens met een flitsende

snelheid en korte belichtingstijd deze snelle jongens te bevriezen op de plaat. Even verderop richting Trujillo ligt aan de overkant van de Taag een hoge rots, waar tientallen vale gieren hun nestplaats hebben. Op een bepaald moment zweefden er 40 tot 50 vale gieren rond de rots. De gracieuze zwarte ooievaar broedde er vrij zeker ook. Verder vlogen er in totaal meer dan 10 monniksgieren, 6 bijeneters, een dwergarend en een steenarend rond. In een poeltje vlak voor de auto streken talloze rotszwaluwen en enkele roodstuitzwaluwen neer om modder op te pikken voor hun nest. Dit schouwspel was rustig gade te slaan op enkele meters afstand met een boterham of desgewenst een fotoestel in de hand. De zingende blauwe rotslijster zittend op een rotsblok boven de auto zorgde voor een stemmige achtergrondmuziek tijdens de lunch. 's Middags zijn we omhoog gereden, samen met een spaanse vogelaar, naar een kasteel ('El Castillo') gelegen op een steile bergkam nabij de samenloop van de Rio Tietar en de Rio Tajo (Taag). Van dit hoge punt heeft men zicht over 10-tallen kilometers kurkeikplantage en kijkt men op de bovengenoemde gierenrots. Een monniksgier kwam nog even op nog geen 10 meter hoogte overzeilen.

De volgende dag een driehoek gereden van Torrejon el Rubio tot enkele kilometers voor Trujillo de afslag naar Monroy en weer terug naar eerstgenoemde plaatsje. Langs de weg richting Trujillo zaten veel blauwe eksters en bijeneters. De kleurenpracht werd nog aangevuld door een scharrelaar zittend op de draad. Vlak voor de afslag naar Monroy zweefde een paartje kleine torenvalk rond en konden we een trapslang van dichtbij bewonderen, weliswaar een overreden exemplaar. De al eerder omschreven omgeving richting Monroy is kennelijk een geschikt biotoop voor de kalenderleeuwerik. Een aantal paartjes was mooi te bekijken. Deze vrij forse leeuwerik is te herkennen aan de zwarte halsvlek en de zeer duidelijke witte vleugelstrepen in de vlucht. De ooievaar fourageerde hier in redelijk aantal. Het aantal grauwe gorzen was niet bij te houden, niet zo vreemd als je bedenkt dat deze vogel een van de algemeenste soorten van Spanje is. Ter volledigheid: monniksgier, roodkopklauwier (2), zwarte ooievaar, buizerd (4), grauwe kiekendief (2), kleine torenvalk (paartje), klapekster (5), tapuit, blonde tapuit, scharrelaar (4) en kuifkoekoek ontbraken niet.

Op het kasteel van Monroy was één ooievaarsnest bezet, het paartje was druk bezig met de paring, wat niet geheel geruisloos verliep. Minimaal vier paartjes kleine torenvalk vlogen met zeer snelle vleugelslag en een hoog geluid producerend rond het dorpspleintje. Onze aanwezigheid trok nogal wat bekijks: in korte broek en de nodige apparatuur om de nek hangend, op zoek naar een telefoongelegenheid waren we de sensatie van de dag voor de mensen in dit gehucht. Enkele oudere mannen kwamen een praatje maken. In eerste instantie was er geen touw aan vast te knopen, echter uit het woord Amsterdam bleek dat ze in hun beste nederlands duidelijk probeerden te maken dat ze vijftien jaar geleden enkele jaren in Nederland gewerkt hadden. Met het oneindige geduld en de hoge bewondering die een spanjaard heeft voor een buitenlander die spaans probeert te spreken, zetten we het gesprek

voort in een gebrabbel dat het midden hield tussen spaans en nederlands.

De dag daarop zijn we het park weer ingereden. In het noordelijke deel daarvan kwamen we via een zijweg uit bij een stuw. Voor de stuw, aan de andere kant van de bijna droge rivierbedding, rijst een steile rotswand op. Zeer fraai is te zien dat vier vale gieren regelmatig aan komen vliegen om hun kleine tot al vrij grote jongen te voeren, die in de verticaal lopende nissen zitten. Tevens broedt er een paartje aasgier en zelfs een paartje zwarte ooievaars. In de lucht vallen twee baltsende slangenarenden op, met de poten naar beneden hangend en een baltsroep uitend, een spektakel van de eerste orde. Het viel op dat het ene exemplaar duidelijk groter was dan het andere. Een aantal dwergarenden, zowel lichte als donkere vorm, en monniksgieren zorgden voor een verdere opvulling van de staalblauwe hemel.

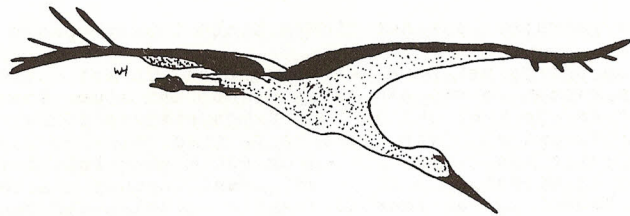
's Middags weer via Monroy richting Trujillo en kampement opgeslagen 'kwartweg' vanaf Monroy. In de avond en ochtend was de wulpachtige roep van de grielen te horen. Deze soort is met name in die periode actief, zodat je overdag een geringe kans hebt ze waar te nemen, terwijl ze toch in grote getalen op de vlakte aanwezig zijn.

In de omgeving een wandeling gemaakt door een 'bos' van kurkeiken: rond een plas barstte het van de groene kikkers; op een holle, omgevallen boomstam zat een kerkuil te blazen en die vloog pas weg bij nadering tot op korte afstand. In de holte van de boom bleek een forse parelhagedis van zeker een halve meter lengte zich schuil te houden. Midden op de dag zagen we toch een griel langsvliegen, zes zwartbuikzandhoenders en enkele kleine trappen. Even verderop trok een zwerm roofvogels onze aandacht: op een kadaver in een weiland stonden tien zwarte wouwen, zes monniksgieren en ruim vijftientig vale gieren.

Bij de afslag naar Trujillo werden we tot staan gebracht door drie tot de tanden gewapende agenten van Guardia Civil, die gelukkig op tijd inzagen dat ze niet te maken hadden met terroristische basken.

In Trujillo het kasteel beklommen om een poosje te genieten van het uitzicht. In de gauwigheid tellen we minstens dertien ooievaarsparen die broeden op de gebouwen van het stadje, waarvan vier op de kerktoeren en zelfs een paar op het platform van een zendmast. Het aantal rondvliegende kleine torenvalken was niet meer te tellen.

Voor Montanchez, twee kilometer voor La Cumbre komen we erachter welk beest nu dat geluid maakt dat ons al enkele dagen dwars zit. Van alle kanten in het hoge grasveld is het te horen: een helder ppprrrtt. Je rent op het geluid af, maar het lijkt of je niet dichterbij komt! Het is de zeer verdragende roep van de kleine trap. Met de telescoop ontdekken we twee roepende kleine trappen, vrouwtjes. Het geluid van de roepende grielen klomk inmiddels vertrouwd in de oren. De nacht hebben we doorgebracht enkele kilometers voor Torre de Sta, Maria, alwaar minimaal drie dwergooruilen met de regelmaat van de klok, maar ieder op een andere toonhoogte, de nachtelijke stilte onderbraken met hun roep. De reis verliep verder via Montanchez richting La Nava de Santiago, waar een idyllisch watertje lag dat de moeite waard was om te stoppen. Europese waterschildpadden zwommen rond tussen de weelderige vegetatie. Boven het water baltstenvle zwarte wouwen en nog hoger in de lucht voerde een dwergarend z'n capriolen uit. Enkele kilometers na La Nava de Santiago vloog een waaiersaartrietzanger in golvende vlucht langs, daarbij het karakteristieke scherpe dziep...dziep...dziep voortbrengend. Langzamerhand naderden we de streek van de sherrywijn, de naam van het stadje Jerez de los Caballeros herinnerde hier ook aan. De streek **road** dit stadje staat echter ook bekend om haar Jamon Iberico (gedroogde ham). Enkele kilometers ten zuiden van Fregenal de la Sierra overnacht in een schapewei. In de heldere nacht klomk de roep van een bosuil in verte. Na een krachtige imitatie werden nog eens vijf andere bosuilen wakker en ook twee steenuilen, zodat we rustig een uiltje konden gaan knappen.

Andalucia

In het zuiden van Spanje ligt een zeer grote historische provincie, die wordt aangeduid met de naam Andalucia. In dit gebied zijn enkele bergketens te vinden (Sierra Morena, Sierra de Ronda e.a.) maar ook laaggelegen moerassen en riviermondingen (bijv. de delta van de Guadalquivir). Het kernlandschap wordt gevormd door de vruchtbare vlakke van deze rivier (Depresion del Guadalquivir). Aan de zuidkust zijn toeristenplaatsen gelegen als Algeciras en Tarifa.

Vanuit Extremadura dit gebied binnenkomend, reden we door bergachtig gebied, de Sierra del Viento, een deel van de zeer lange Morena-keten. Ook hier namen we nog monniksgieren waar, 3 ex. Verder vlogen er enkele vale gieren en een slangenarend, maar echt roofvogelrijk leek dit gebied ons niet. Wel stonden er zeer fraaie planten. Enorme bremrapen, fraaie orchideeën (mn. Ophrys-soorten) en gladiolen en alles zeer mooi bloeiend. Een opvallende vogel was de nachtegaal, waarvan de zang overal uit de zeer dicht begroeide beekdalletjes kwam schetteren. Verderop waren de wegen echter slecht en werd het een saaie tocht doordat het landschap, gekenmerkt door mislukte eucalyptus-aanplant, deed denken aan een hobbelig populierenbos, kreperend vanwege de rotsige ondergrond. We waren dan ook blij dat we konden afdalen naar de kuststrook bij Huelva, een mooi duingebied. Bij een avondwandeling daar vielen de enorme aantallen hagedissen op, die echter, schuw als ze waren, zeer snel wegschoten en dus moeilijk te herkennen waren. Parelhagedissen (*Lacerta lepida*) en algerijnse zandlopers waren er in ieder geval wel bij en de slang die we zagen was waarschijnlijk een trapslang.

Op het strand troffen we aardig wat steltjes aan: 33 regenwulpen, 100-den drieteenstrandlopers en vele strand- en zilverplevieren.

We installeerden ons op de camping bij Mazagon en bleven daar, vanwege het slechte weer, twee dagen. Op en rond die camping zaten wat provencaalse grasmussen, bosuilen, putters en een bergfluitier. In de nabijgelegen duinen riepen 's avonds de grielen en klapksters.

De meeste tijd brachten we die twee dagen echter door in de locale 'comidas y bares'. Het eten en de 'tapas' waren er voortreffelijk, alleen was het wat lastig steeds er stukken vis en groente in de gaten te moeten houden om te voorkomen dat ze van je bord trilden onder het enorme gebrul, geklap en gestamp van een paar musicerende dorpsbewoners.

Met nog tutende oren vertrokken we de volgende morgen naar het meest bekende gebied in Andalucia: Parque Nacional Doñana. Dit grote reservaat, in feite de monding van de Rio Guadalquivir, is geheel afgesloten. Alleen met de door Icona georganiseerde landrover-excursies kan het park bezocht worden. Deze tochten, die toch al gauw 1250 Pts p.p. kosten, worden echter meer gehouden voor het plezier van de avontuurlijk aangelegde chauffeurs, die luid toeterend door op het strand rustende groepen meeuwen heenrijden, de meest slechtbegaanbare paden kiezen en liefst af en toe nog een boom rammen, dan voor de fervente vogelaar.

Als er dan met tegenzin een keer gestopt wordt, dan is het om naar tamme zwijnen en herten te kijken. Nee, de charmes van dit gebied kunnen veel meer gevonden worden op eigen excursies in Marismas de Hinojos ten oosten van El Rocio en bij de receptie van het park. Op deze laatstgenoemde plaats zijn observatiehutten geplaatst bij enkele laguna's met leuke soorten alspurperkoet, krooneend, kleine zilverreiger en waalerstaarrietzanger. Het is raadzaam voor deze plaats flink wat tijd uit te trekken, omdat het al uren kan duren voordat men uitgekeken is op de vele hagedissen die langs de paadjes naar de hutten zitten (o.a. *Psammodromus hispanicus*, de spaanse zandloper).

Overnacht hebben we in de duinen bij Torre de la Higuera, hetgeen een zingende moorse nachtzwaluw, een parelhagedis en gaatjes in de vorm van een parelhagedisengebitt in m'n leren wanten opleverde.

Zoals gezegd is ook de omgeving van El Rocio zeer interessant. Met op de achtergrond dit 'wild-west' dorpje, schieten vogels door je kijkerbeeld als: witwangstern, plevertjes en vele andere steltjes, reigersoorten en blauwe eksters. Marismas de Hinojos is helemaal fantastisch: zeer veel roofvogels (van zwarte wouw en dwergarend tot keizerarend en vale gier) verduisteren de hemel, terwijl kleine vogeltjes als kortteenleeuweriken en duinpiepers de aandacht vragen. Alle formaten daartussen zijn ook vertegenwoordigd, om enkele voorbeelden te noemen: 100-den strandplevieren, zeer veel ruiters, eenden, flamingo's, vorkstaartplevieren, kuifkoekeken enz. Bovengenoemde keizerarend stal toch wel de show: speciaal voor ons werd de balts uit de kast gehaald en lieten de 2 exemplaren zich aanvallen door dwergarenden en rode wouwen. Overnacht werd, naar later bleek, in het park Doñana. We vroegen ons eigenlijk al af hoe het kon dat die moorse nachtzwaluw bijna op de tent kwam zitten.

Op 17-4 moesten we toch verder. Na urenlang rijden door overwegend wijngaarden, bereikten we, via Sevilla, Labrija waar we middagpauze hielden tussen de cactussen, vergezeld van muurgekko's (*Tarentola mauretana*), algerijnse zandlopers en parelhagedissen.

Verder via Marismas de Sanlucar (grouwe kiek, slangenarend, bruine kiek, veel kwartels) naar 'het' bosje bij Algaida. Na een hele dag rijden zaten we weer bij Doñana, nu echter aan de andere kant van de Guadalquivir, en nog onder de muggen ook. De kolonie zwarte wouwen en de slaap-groep blauwe eksters waren echter wel aardig. Minder waren we te spreken over de dwergooruil die, geholpen door een steenuil, de hele nacht doorging met roepen.

De volgende dag deed de vogelrijkdom langs de Guadalquivir onze slaperige ogen echter weer wijd open: 16 vorkstaartplevieren vlogen boven 100-den strandlopers (drieteen-, bonte-, en krombek-), vele plevertjes, zwarte ruiters en steenlopers. Uit de trillende lucht duiken twee meeuwen op, die op een of andere manier anders zijn. Ze vliegen recht op ons af en komen vlak langs: dunbekmeeuwen. Gemotiveerd op weg naar Laguna de Medina. De bordjes daar met witkopeenden en knobbelmeerkoeten belooften

veel goeds, doch geen van beide soorten was aanwezig. Wel 4 geoorde futen, wat krooneenden en een zomertaling.

Onze hoop was alweer gevestigd op Cabo de Trafalgar, ons volgende doel. Enige 10-tallen kilometers, grouwe kiekendieven en koereigers verder konden we vlakbij de Cabo onze tent opzetten. De eerste jan van gent was al binnen. Zeetrekten, de volgende ochtend. De optiek stond nog niet of er kwam al een noordse stormvogel langs. Dat begon al goed. Jan van genten, noordse, grouwe en kuhls pijlstormvogels hielden de gang erin. Kiekendieven, alledrie de soorten, zorgden voor de nodige afwisseling, temeer omdat ze recht uit zee, van Marokko kwamen.

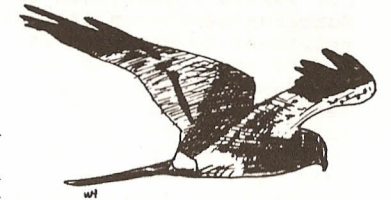
Op weg naar Zahara kwamen we langs Marismas de Barbate, waar we terloops 2 paartjes kleine kortteenleeuweriken meepikten. Van ver af zagen we het witte dorpje Zahara al liggen, met een eindje verder nog zo'n witte vlek: een grote groep koereigers in 'n weiland. Na een aantal kilometers vloog er bijna een grouwe kiek tegen de voorruit. Om dat te voorkomen vlogen we er zelf dan maar tegenaan (bij wijze van spreken). Als dank liet het beest zich mooi fotograferen.

Gibraltar lonkte, hoewel het weer daar niet aan meewerkte: een flinke storm vernielde 's nachts alle scheerlijnen van de tent en weerhield overdag de meeste roofvogels van trek. Het traject tussen Tarifa en Algeciras, normaal bij oostenwind de plek voor roofvogeltrek, leverde nu slechts 37 zwarte wouwen, een dwergarend en 7 slangenarenden op. Wel waren aldaar nog 70 vale gieren te zien en een trekkende groep van 24 bijeneters.

Daarom maar een bezoekje gebracht aan Algeciras. Daarvandaan vertrekt de boot naar Marokko en dat is te merken ook. Jongelui doen enorm hun best je op zo'n boot te krijgen, zozeer zelfs dat ze heftig wenkend op de weg gaan staan. Wil je een andere kant op dan Marokko, dan moet je ze eenvoudigweg voor de sokken rijden. Gelukkig zijn het Spanjaarden: als een volleeerde torero springen ze op het laatste moment opzij. Dat de boot uit Marokko er ook aankomt ervoeren we op iedere hoek van de straat: hasj, hasj en nog eens hasj.

Vanwege het weer en de tijd, 3 weken waren we al onderweg, vertrokken we weer naar het noorden, via Sierra de Ronda (weinig roofvogels), richting Laguna Salada (L. de la Fuente de Piedra). De zoute plas lichtte in de verte al roze op: 1000-den flamingo's stapten er parmantig rond. De oevers werden bevolkt door temmincks strandlopers, drieteentjes en steltkluten. Lachsterns, witwang- en zwarte sterns doorkliefd en de lucht en hoog hingen een paar kalenderleeuweriken te zingen. Laguna de Zonar, later op de dag gaf een heel andere aanblik: geheel omzoomd door wat ze manshoog riet noemen, maar dan wel ter lengte van die mannen uit zo'n amerikaans basketbalteam. Zelfs die rietkraag kon echter de vele eenden niet aan ons oog onttrekken. 7 Paartjes witkopeend, kuif-, tafel- en krooneenden. Ook zaten er enkele kleine zilverreigers, hoppen, dodaarzen, futen en grote karékieten. De volgende dag wilden we naar Monegros doorrijden dus begaven we ons vandaag vast richting noorden. De aantallen roodkopklauwieren die daarbij aan ons voorbijflitsten waren gewoon belachelijk groot, groter dan het aantal telegraafpalen.

De tenten zetten we weer op langs de Guadalquivir, waarlangs we al zoveel leuke waarnemingen gedaan hadden.

Monegros

Het gebied dat in de tabellen met 'Monegros' wordt aangeduid beslaat een veel groter oppervlak dan de streek die officieel Los Monegros heet. Bedoeld is het gebied, globaal zich uitstrekkend over het zuiden van de provincie Huesca en het zuid-oosten van de provincie Zaragoza.

Het gebied geeft, in het voorjaar al, over grote oppervlakten de indruk van een onvruchtbare dorre streek, waarin de rivieren (mn. Rio Cinca en Rio Alcanadre) afsteken als oases in een woestijn. Langs die rivieren is een weelderige begroeiing te vinden en wordt ook op kleine schaal landbouw bedreven, terwijl de droge, schrale vlakten met enkele heidestruikjes zich voor niet veel anders lenen dan het weiden van wat schapen en geiten. Hier en daar zijn ook enkele graanvelden te vinden.

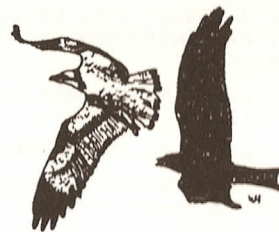
Monegros kent voor spaanse begrippen slechts kleine hoogteverschillen. De opvallendste relief-elementen zijn de steile wanden die te vinden zijn bij Ballobar en Alcolea, en in mindere mate ook daartussen. Deze wanden vormen de noord-oostgrens van een naar het westen langzaam aflopende hoogvlakte. Hierdoorheen heeft de Rio Alcanadre zich ingesneden. De oevers van deze rivier zijn een voorbeeld van een plaats waar nog wat landbouw uitgeoefend wordt.

Deze Rio Alcanadre stroomt op enkele kilometers langs Sarinena. Bij dit plaatsje is een ander opvallend landschap-element te vinden: een zoetwatermeer, omgeven door droge vlakten en geïrrigeerde landbouwgebieden. We vermelden specifiek dat het een zoetwatermeer is omdat ten zuiden van de weg Zaragoza-Lerida enkele Salinas liggen, zoutwaterplassen, deels ingedampt tot zoutpannen.

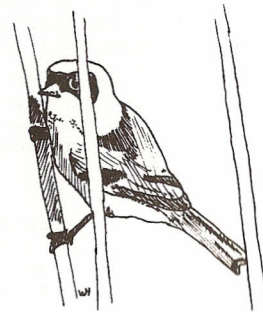
Hoogopgaande bomen zijn vanaf de weg slechts weinig te bespeuren. In het uiterste zuid-westen, nabij Carinena liggen enkele bossen. Verder staan er bomen langs de rivieren, soms in kleine groepjes, soms ook een bosje vormend.

Op 23-4 kwamen wij het bedoelde gebied binnen bij Daroca. Eerder op die dag hadden we, staande in een file vanwege een ongeluk, al een havikarend (adult) waargenomen, die op ongeveer 20 m. langs de auto kwam zweven. Na een overnachting in een van de bovengenoemde bossen nabij Carinena ('s nachts bosuil) werden we tijdens het zonnige ontbijt al beziggehouden door 2 haviken, een bruine kiekendief en een buizerd. Later, nabij Belchite, hoorden we een vreemde zang van een grasmus. Na lang zoeken zagen we het beestje, een Sardijnse grasmus. Volgens de boeken zou deze soort alleen op de Middellandse-zee-eilanden en langs de spaanse oostkust voorkomen. Nadat we een deel van de dag de Salinas ten noorden van Sagto hadden afgezocht, waarbij we slechts enkele kortteenleuweriken waarnamen (mogelijk ook een kleine kortteen) bezochten we tegen het eind van de middag de Purburell, een zeer onopvallende heuvel aldaar. Daar zagen we 7 grote trappen, baltsend nog wel! De twee ♂ deden hun uiterste best. De groep bevond zich in een ongeveer 30 cm. hoog graanveld. Een plaatselijke schaaps-herder, op wiens huisje een aantal valgieren zat te dommelen, zei de trappen vrij vaak te zien. Ook kleine trappen en grielen waren daar aan het baltsen, nog tot in de schemering.

Op 25-4 zagen we bij heerlijk weer enkele zeer leuke dingen. 's Morgens namen we ten westen van Ballobar 2 Dupontsleeuweriken waar,

waarvan 1 slechts zingend. De andere liet zich echter zeer goed bekijken. Aangezien het betreffende biotoop daar veel voorkomt, zullen er waarschijnlijk ook meerdere dupontsleeuweriken zitten. Tussen neus en lippen door kwamen ook nog een groep vale gieren, een juveniele steenarend en een boomvalk voorbijzetten. Richting Sarinena, struinend langs de Rio Alcanadre, zagen we een bruine kiek, 2 zwartbuikzandhoenders en een visarend, die het nodig vond vlak voor onze ogen een vis te vangen. Dat het langs die rivieren goed toeven is bewees de Rio Flumen, waarlangs we buidelmezen en een orpheusspotvogel waarnamen. Op de plas bij Sarinena zaten enige eendensoorten, geoorde futen en wat steltlopers (o.a. (stelt)kluut). De muur van Alcolea was de volgende dag aan de beurt. Zwarte tapuiten en alpenkraaien waren daar het meest typerend. Bovenop de vlakte vlogen groepen rotsmussen rond en zat een zwartbuikzandhoen, terwijl je het eigenlijk andersom zou verwachten. Na nog een kwartel gehoord te hebben, waarmee heel Spanje wel vol lijkt te zitten, vertrokken we richting Pyreneën.

Literatuur

- Garzon J. 1975. Birds of prey in Spain, the present situation. In: R.D. Chancellor, World conference on birds of prey Vienna, 159-170. ICBP, London.
- Glutz von Blotzheim U.N., K.M. Bauer & E. Bezzel 1971. Handbuch der Vögel Mitteleuropas 4. Falconiformes. Akademische Verlagsgesellschaft, Frankfurt am Main.
- Hagemeyer W. & G. Verkley 1982. Roofvogels in de Pyreneeën rond Jaca. Mourik 8(4): 117-131.
- Heg D. 1984. De Pyreneeën rond Jaca 1983. Mourik 10(2): 41-52.
- Irribarren J.J. 1977. The present status of birds of prey in Navarra. In: R.D. Chancellor, World conference on birds of prey Vienna, 381-387. ICBP, London.
- López J. 1984. Cordillera Central Sierra de Gredos. Guia cartográfica excursiones-ascensiones-turismo-notas geográficas y geológicas. ICONA.
- Parellada X. & A. de Juan. Les accipitriformes des milieux alpins des Pyrénées catalanes. In: G. Cheylan & J. Thibault, Rapaces méditerranéens, 34-43. CROP, Aix en Provence.
- Pedrocchi C. 1978. Las aves de Aragon. Libreria General, Zaragoza.
- Thissen J. 1979. Roofvogels in de Pyreneeën. Mourik 5(6): 200-208.

Ward Hagemeyer, Meyhorst 92-21, Nijmegen
Gerard Verkley, Aubadestraat 41, Nijmegen
Ronald Zollinger, Sophiaweg 246, Nijmegen

Het gebruik van de tabel

Voor de rangschikking van vogelsoorten is de volgorde aangehouden volgens Petersons vogelgids.

De afkortingen P,C,E,A,M en R betreffen de deelgebieden Pyreneeën, Castilliaans Scheidingsgebergte, Extremadura, Andalusia, Monegros en heen- en terugreis door Nederland, België en Frankrijk.

Indien één van de codes A,B,C,D,E of + bij een deelgebied is aangegeven dan is de betreffende soort daar waargenomen.

Om een indicatie te geven van de mate van voorkomen van de vogelsoorten is een indeling gehanteerd naar SOVON-model:

A = 1 exemplaar   B = 2-10 exemplaren   C = 11-100 ex.
D = 101-1000 ex.   E = 1001-10.000 ex.

Daar het om uiteenlopende redenen niet mogelijk was om alle soorten in alle deelgebieden van waarneming op deze wijze te kwantificeren is gebruik gemaakt van de codering: +.

In de meeste van deze gevallen is de soort vrij algemeen tot algemeen, doch in principe kan de soort in al de categorieën A tot en met E thuishoren.

Soort

	Deelgebieden					
	P	C	E	A	M	R
fuut				+	+	+
geoorde fuut				B	B	
dodaars				C	B	
noodse stormvogel				A		
noordse pijlstormvogel				C		
kuhls pijlstormvogel				B		
grauwe pijlstormvogel				A		
jan van gent				D		
aalscholver				A		
kleine zilverreiger				C	B	
koereiger				C		
blauwe reiger			+	+	+	+
purperreiger				C		
kwak				B		
oolevaar	+	+	+	+	+	
zwarte oolevaar			B			
lepelaar				C		
flamingo				E		
knobbelzwaan						B
grauwe gans				A		
wilde eend	+	+	+	+	+	+
krakeend				B	C	
zomertaling				A	B	
slobeend				C	B	
krooneend				C	B	
kuifeend				B		
tafeleend				B	C	
witkopeend				B		
aasgier	C		B	B	B	
vale gier	D		D	D	C	
monniksgier			C	B		
lammergier	B					
steenarend	C		A		A	
keizerarend				B		
bastaardarend	A					
havikarend	B				A	
dwergarend	A		B	C		
slangenarend	C	B	B	C		
buizerd	B	B	B	B		+
havik	B	B			B	
sperwer	B	B		B		
rode wouw	C	A	B	C		A
zwarte wouw	C	A	C	D		B
visarend					A	
bruine kiekendief	B			B	B	
blauwe kiekendief	A		A	B	A	
grauwe kiekendief			B	C		
slechtvalk	B	A				
boomvalk	B		A		B	
roodpootvalk	B					
kleine torenvalk			C		B	
torenvalk	B		B	B	B	+
rode patrijs	B	A	C	B	B	
patrijs	A					+
fazant						+
kwartel	+	+	+	+	+	

Soort	P	C	E	A	M	R
grote trap					B	
kleine trap			C		B	
waterral				A		
purperkoet				B		
waterhoen		A		B		
meerkoet				C		+
scholekster				A		
kievit				B		+
bontbekplevier				B		
kleine plevier				C		
strandplevier				D	B	
zilverplevier				B		
goudplevier						B
steenloper				B		
wulp				A		
regenwulp				C		
rosse grutto				A		
oeverloper				C	A	
witgat				B		
bosruiter				C		
tureluur				C	C	
zwarte ruiter				C		
groenpootruiter				B		
kemphaan				C		
bonte strandloper				C		
krombekstrandloper				B		
kleine strandloper				B		
temmincks strandloper				C		
drieteenstrandloper				D		
kluut				D	B	
steltkluut				C	B	
griel		C		B	B	
vorkstaartplevier				C		
grote mantelmeeuw				B		
kleine mantelmeeuw				D		
zilvermeeuw				C		+
stormmeeuw				+		+
dunbekmeeuw				B		
kokmeeuw			+	+	+	+
zwarte stern				C		
witwangstern				C		
lachstern				C		
grote stern				C		
visdief				A		
dwergstern				C		
alk				A		
zwartbuikzandhoen			B		B	
rotsduif	B					
holenduif	+					+
houtduif	+		+	+		
tortelduif				B		+
turkse tortel	+					
koekoek	+	+	+		+	
kuifkoekoek			B	B	A	

Soort	P	C	E	A	M	R
dwergooruil	A		B	B		A
steenuil		B	B	A	B	B
ransuil	A					
bosuul	B		C	B	A	B
kerkuil			A			A
nachtzwaluw						A
moorse nachtzwaluw				B		
gierzwaluw	+	+	+	+		+
alpengierzwaluw	D		D	D	C	
bijeneter			D	D		
scharrelaar			B			
hop	A	C	D	C	B	
groene specht	+	+	+	+		+
grote bonte specht	+	+		+		
kleine bonte specht	A					
zwarte specht	B					
duponts leeuwerik					B	
kortteenleeuwerik				C	B	
kleine kortteenleeuwerik				B		
kalanderleeuwerik	A		C	C	C	
kuifleeuwerik	+	+	+	+		
thekla leeuwerik		+	+	+	+	
veldleeuwerik	+					
boomleeuwerik	C	B				
oeverzwaluw	B	G	B	+		
rotszwaluw	+	+	+	+	+	
boerenzwaluw	+	+	+	+		
huiszwaluw	+	+	+	+		
boompieper	A					
graspieper			B			
duinpieper			A	A		
waterpieper	C	B				
gele kwikstaart			B	C		
grote gele kwikstaart	C	B				
witte kwikstaart	+			+	+	+
grauwe klauwier						A
roodkopklauwier		B	D	D		
klapekster	A	C	C	C		
wielewaal	B		A		A	
spreeuw	+					+
zwarte spreeuw		+	+	+	+	
vlaamse gaai	+					
blauwe ekster		B	D	C		
ekster	+	+	+	+	+	+
alpenkraai	+	+	+	+	+	
alpenkauw	C					
kauw	+	+	+	+	+	
roek						+
zwarte kraai	+		+	+	+	+
raaf	+	+	+	+	+	+
waterspreeuw	B	A				
winterkoning	+					+
alpenheggemus	B	A				
heggemus	+	+				+
roodstuitzwaluw			C			

Soort	P	C	E	A	M	R
cetti's zanger	+			+		
snor				A		
sprinkhaanrietzanger				A		
waaierstaarrietzanger			A	C		
kleine karekiet				A		
grote karekiet	A			B	A	
orpheusspotvogel					A	
vale spotvogel			A			
tuinfluiter				A		
zwartkop	+			+		+
grasmus				A	A	
kleine zwartkop		B	C	B	B	
baardgrasmus		B		B		
brilgrasmus	A					
provencaalse grasmus				C		
sardinijsse grasmus					A	
fitis	+					
tjiftjaf	+					+
bergfluiter	B			A		
goudhaantje	+					
vuurgoudhaantje	+					+
bonte vliegenvanger					A	
tapuit		+	+	+	+	
blonde tapuit			B	B	B	
zwarte tapuit	A				B	
paapje	A					
roodborsttapuit	+	+	+	+		+
rode rotslijster	B					
blauwe rotslijster	A	A	B		A	
gekraagde roodstaart			A			
zwarte roodstaart	C	B				
roodborst	+		+			+
nachtegaal	+	+	+	+	+	
merel	+	+	+	+	+	+
zanglijster	+					+
grote lijster	+	+	+			+
kramsvogel						A
glanskop	B					+
matkop	B					
kui mees	+					
pimpelmees	+	+	+	+		+
zwarte mees	+					
koolmees	+	+	+	+		+
staartmees	+			+	+	+
buidelmees					B	
boomklever	+		+			+
rotskruiper	B					
boomkruiper	+		+	+		+
huismus	+	+	+	+	+	+
ringmus	+	+	+	+	+	+
rotsmus	C	B		C	D	
vink	+	+	+	+		+
goudvink	A					+
appelvink						B

Soort	P	C	E	A	M	R
citroensijs	C	B				
europese kanarie	+	+	+			
groenling	+		+	+		+
sijs	+	+				
putter	+	+				+
kneu	+	+	+	+	+	+
grauwe gors	C	D	E	E	C	+
grijze gors	B	C				
ortolaan				B		
geelgors	+					
cirlgors	C					+
sneeuwvink	B				B	

WERKGEBIED

Rijk van Nijmegen, Overbetuwe ten zuiden van de linge en ten oosten van RW 76, Duffelt, Salmorth, Reichswald (Klief), de kop van Limburg, land van Cuyk, Land van Maas en Waal ten oosten van de lijn Wansl-Megen.

BESTUUR

Voorzitter: Johan Thissen, Hobbenweg 118, 6562 CW Groesbeek
 1^e secretaris: Laurens Rietveld, Parkweg 50, 6511 BH Nijmegen, 080-231978
 Administratief secretaris: Rob Gorissen, Heilige Stoel 52-12, 6601 VG Wychen,
 08894-14716

Penningmeester: Louis Geraets, Burg. van Raaystraat 27, 5437 BD Beers, 08860-20263

WERKGROEPEN

Archief: Peter Brouwer, Pater Brugmanstraat 49, 6522 EH Nijmegen 080-280618

Excursies: Laurens Rietveld, Parkweg 50, 6511 BH Nijmegen, 080-231978

Kunstmatige nestgelegenheid: Wim Schurink, Marialaan 39, 6541 RB Nijmegen,
 080-773551

Rivierentellingen: Herman Meekes, de Steekse Acker 12-25, 6546 DD Nijmegen,
 080-783301

Roofvogeltellingen: Gerard Muskens, Papenbergseweg 25, 6585 KV Mook, 08896-1767

Vogelkursussen: Johan Thissen, Spoorlaan 22, 6562 AN Groesbeek, 08891-1523

Contactpersoon Werkgroep Land van Cuyk:

Rein Böhmer, Tolsestraat 16, 5363 TC Velp (bij Grave), 08860-3330

Asyls in de regio

H. Huilmond, Rijksstraatweg 303, Beek-Ubergen, 08895-3376 (roofvogels en uilen)

B. Jansen, Weg door Jonkerbos 5, Nijmegen, 080-551439

M. Reijnders, Heijenseweg 51, Gennep, 08851-1906

J. van der Vaart, Jozef Israëlsstraat 15, 6521 MS Nijmegen, 080-234470

CONTRIBUTIE

Werkende leden	f 10,-
Sympatiserenden	f 15,-
Jeugdleden tot 18	f 5,-
Gezinsleden	f 2,50

GIRONUMMER

4463052 ten name van
 VWG Rijk van Nijmegen e.o.
 te BEERS